

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA, Președinte la Curtea de Apel București

Prim - Redactor

V. ANGHELOVICI

Dr. în drept de la Paris, Magistrat

Fondator & Ad-tor

ION S. CODREANU

Avocat

Secretar de Redacție

E. C. DECUSARA

Dr. dela Paris, Șeful Statisticii judiciare

ABONAMENTUL

Pe an, în România 100 lei
6 luni 50 »
3 luni 25 »

APARE ODATA PE SAPTAMANA
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5

Lângă Palatul Justiției

- TELEFON 13/29 -

SUMAR

- De lege ferenda, de d-l Profesor S. G. Longinescu;
- Despre natura contractului prin care Băncile pun la dispoziția clienților casete de bancă, și una din consecințele ei, de d-l avocat Dr. E. Siefert;
- Realizarea dreptății, de d-l judecător Trajan R. Scriban;
- Contribuțiuni la o reformă a codului penal, de I. B. Georgescu, Prim-Procuror, Trib. Dolj (Recenzii).

JURISPRUDENȚA :

- Înalta Curte de casație s. I: *Ministerul Agriculturii și Domeniilor cu Radu Ivanescu* (Despre prescripțiune. — Dacă interdicția sub codul Caragea avea de efect să suspende prescripția? Hotărârile desăvârșite ale Înalțului Divan, pentru a se putea pune în lucrare, trebuiau să fie întărite de Domn, chiar când acele hotărâri erau provocate de el);
- Curtea de apel Iași s. I: *Primăria Dorchoi cu Ministerul de Finanțe și Iancu Bacalu* (Conservatorul are un drept de administrație foarte limitat și, în principiu, nu poate închiria sau arenda bunul peste care e numit, fără autorizațiunea Trib. — Dreptul adjudecatarului imobilului de a cere anularea contractului încheiat de conservator);
- Curtea de apel București s. I: *Regine Hirschhorn cu Șerban Otteleganu* (Art. 37 din legea măsurilor excepționale care prevede prelungirea contractelor, are caracterul unei dispozițiuni de ordine publică și se aplică și acelor contracte în care proprietarul și-a rezervat dreptul de reziliere după expirarea primului an obligatoriu. — Căror contracte se aplică sporul de chirie?);
- Trib. Ilfov s. II: *I. C. cu E. V. și N. D.* (Există solidaritate între locatarul principal și sub locatarul pentru plata chiriei)? cu o NOTĂ de d-l profesor G. Plastara;

Rezumatele jurisprudenței Curților de apel și Casație

- *Apel III:* Legea proprietarilor. — Termenul de apel. — Cum se socotește termenul de apel? — Art. 12 din legea proprietarilor și art. 729 pr. civilă.
- *Apel IV:* Restituire de dotă mobiliară. — Cheltuieli utile făcute de soț pentru îmbunătățirea imobilelor dotale în timpul căsătoriei. — Restituirea lor. — Compensație legală. — Creanță dotală. — Art. 1273 c. civil. — Neexigibilitatea ei. — Asimilarea cu termenul de grație. — Admisibilitatea compensației legale. — Art. 1101 și 1146 cod. civil.
- *Casație I:* 1. Embatic. — Compoștenitori. — Răscumpărare. — Dobândirea proprietății. — Art. 58 din legea pentru răscumpărarea embleticurilor.
- 2. Adopțiune. — Caracterul ei. — Act de jurisdicție grațioasă de natură urgentă. — Art. 205 legea de organizare judecătorească.
- 3. Interrogator. — Nediscutarea lui. — Omisiunea esențială. — Art. 227 pr. civ. și 1206 c. c.
- *Casație II:* 1. Sustragerea produselor amanetate la Banca Agricolă. Manopere doloase. Legea Băncii Agricole nu cere întrebuintarea lor. Art. 322 și 323 c. p. și art. 13 legea Băncii Agricole.
- 2. Impăcarea părților. — Inaplicabilitatea acestei cerinți la tribunale, când judecă ca instanțe de apel. — Art. 80 legea jud. ocoale.
- 3. Mijlocitori de procese. Ordonanța interdicției de a intra în Palatul Justiției și celelalte localuri judecătorești. — Atacarea lor. — Art. 26 legea corpului de avocați.
- *Casație III:* 1. Act de comerț. — Vânzarea produselor solului său prin reprezentanți și publicare de cataloage. — Necomercialitatea acestor acte. — Art. 3 c. com.
- 2. Patentă. — Impunerea pentru comerțul de spectacol.

DE LEGE FERENDA

La 9 Februarie 1919 s'a înființat în București o *Comisiune legislativă a Baroului de Ilfov*¹⁾, care, împărțită în mai multe *Sulcomisiuni*, să se îndeletnicească pe de o parte cu adunarea și lucrarea materialului juridic, iar pe de alta cu întocmirea anteproiectelor de legi, ca să se ajungă la înfăptuirea unei singure legiuiri pentru România, Basarabia, Bucovina și Transilvania. — *Subcomisiunea pentru Procedura Civilă* a împărțit între membrii săi materia acestei proceduri, pentru ca în vremea vacanțelor judecătorești din vara anului 1919 fiecare să lucreze câte o parte anumită.²⁾ Acel, care s'a însărcinat cu «*Formularea chemărilor în judecată, administrarea probelor și judecarea proceselor înaintea Tribunalului*», a ținut seamă de părțile bune ale procedurilor civile române, basarabene, austriace și ungare și, lucrând cu o râvnă și hărnicie pilduitoare, a alcătuit un anteproiect de 100 de articole, pe care a putut începe să-l publice la 1 Noembrie 1919, adică numai după vre-o trei luni de când își luase o sarcină atât de grea și de însemnată, și l-a sfârșit de publicat la 1 Ianuarie 1920.³⁾

Ne folosim de acest prilej, pentru a arăta unele însușiri, pe care o legiuire merită nu numai pentru România, ci și pentru Basarabia, Bucovina și Transilvania, ar trebui să le întrunească.

4. S'a spus, că «în redactarea articolelor s'a căutat să se respecte limba adoptată de comisiune».⁴⁾

Însă, atât în Buletinul de studii legislative al Baroului de Ilfov, cât și în celelalte publicații de până acum, n'am găsit nimic privitor la felul limbei românești, pe care ar fi adoptat-o comisiunea.

I. Pentru ca să putem să ne rostim asupra acestei chestiuni, să ne fie îngăduit să amintim mai întâi:

1). *Circulara No. 5093 a Ministerului Dreptății al Moldovei din 17 Noembrie 1847*, care glăsuște: «Din Bu-

1) *Buletinul de Studii legislative al Baroului de Ilfov*, Anul I, No. 1 din 15 Martie 1919, p. 2—4, Procesele verbale No. 1 și 3.

2) *Ziarul Palatul de Justiție*, Anul II, No. 19 din 1 Noembrie 1919, p. 1.

3) *Ziarul Palatul de Justiție*, Anul II, No. 19 din 1 Noembrie 1919, p. 2, No. 20 din 15 Noembrie 1919, p. 1 și 2, Anul III, No. 1 din 10 Decembrie 1919, p. 2 și No. 2 și 3 din 1 Ianuarie 1920, p. 5—8.

4) *Ziarul Palatul de Justiție*, Anul II, No. 19 din 1 Noembrie 1919, p. 1, coloana a 2-a.

letinul și foaia satească s'au văzut, că unele din tribunale în ale lor lucrări se slujesc de cuvinte necunoscute până acum în dialectul național, care, streine fiind de cunoștiința obștei, aduc îndoealnică înțelegere lucrărilor tribunalelor, în vreme când de împotrivă acestea se cer a fi cu lămurirea cea mai senină, spre a se putea înțelege de fiește-care și mai ales lucrările acelea, care trebuința cere a se da în știința obștei. Drept aceea, spre înlăturarea unei asemenea necuviințe, care prin urmare poate aduce și schimonosirea limbei, și așa precum nu iese iertat nici a se preface limba oficială întrebuințată în Regulamentele și acturile cărmuirii, nici ca judecătorii să se facă academisti, fiecare după a lui părere, Departamentul acesta au găsit de cuviință a scrie și acei judecătorii, ca pe viitorime să nu se mai slujească în lucrările ei cu cuvinte necunoscute în de-obște; căci la din potrivă se vor supune răspunderii pe mădulariele tribunalului acelea, care pe lângă limba țării nu vor prefi și porunca aceasta.⁵⁾

Aceea ce, acum 72 de ani, era adevărat pentru unele lucrări ale tribunalelor, a fost și este adevărat și azi pentru legiuirea unei țări: Orice legiuire este dată în știerea obștei, adică trebuie să fie știută de toți. Dar, pentru aceasta trebuie, ca ea să fie înțeleasă și pricepută de toți. De aceea, și mai ales o legiuire a României Mari trebuie să întrebuințeze vorbe, care să nu fie streine de cunoștiința obștei, ci să fie cu lămurirea cea mai senină, așa ca să poată fi înțeleasă de fiecare Român, atât din România, cât și din Basarabia, din Bucovina și din Transilvania!

2. *Scrisoarea către mitropolitul Veniamin despre învățăturile în Moldova*, prin care un fost ministru al dreptății, poetul Konaki, la 13 Ghenar 1837, spunea: Limba sau graiul nu este decât rostirea ideilor, ce are gândul. Cu cât gândirea minții își întinde crugul ideilor și le lămurește, cu atât și limba merge sporind. De aceea neamurile, care sunt ca niște cârmace pe drumul luminărilor, își alcătuiesc cuvinte în graiuri după sporirea ideilor. Și, fiindcă noi avem nu a afla și a iscodi, ci a urma și învăța ale altora, trebuie să le primim și ideile și cuvintele de câte vom avea nevoie și care la noi sau nu sunt, sau nu s'ar putea alcătui. Dar, atât la primirea, cât și la facerea din nou a cuvintelor pe teapa limbei noastre, nu trebuie să fie slobodă voie de a aduce pe unele, pentru că așa le-au glăsuț Romanii, pe altele, pentru că așa le vorovesc Ardelenii, iar pe altele a le lepăda, pentru că le avem de la Slavoni, sau că sunt răsenești. De aceea, *cuvintele câte le avem (fie latinești, fie slavești, fie grecești), fiindcă lumea noastră așa le-au deprins, să nu le schimbăm; cuvintele ce primim de la alții să le înmoldovim pe teapa graiului nostru și toate cuvintele, câte din nou se vor face, să se potrivească, pe cât se va putea mai mult, să aibă în sunetul lor potrivire cu tâlcul și ideea, ce închipuiesc.*⁶⁾

II. De aceste povești credem, că ar fi bine să ne călăuzim și astăzi. De aceea, în noua legiuire a României Mari:

1). Vorbele streine, atât cele juridice, adică acele care au un înțeles tehnic, cât și celelalte, fie că se găsesc în legile de până acum, fie că nu se găsesc, și pentru care sau nu avem vorbe românești, sau nu putem alcătui astfel de vorbe, trebuie să fie luate, mai ales din limbile neolatine, românzate (înromânite) și apoi întrebuințate.

2). Vorbele streine juridice, fie că se găsesc în legile de până acum, fie că nu se găsesc, și pentru care n'avem vorbe românești, dar putem alcătui astfel de vorbe, nu trebuie să fie primite, ci înlocuite prin acelea, care se vor alcătui în chipul cel mai nimerit și pe înțelesul tuturor. — Pășind astfel, nu vom face de cât să călcăm pe urmele legiuitorului din 1900 al Procedurii Civile și ale celui din 1908 al Legei pentru Judecătoriile de Ocoale, ale căror alcătuirii de vorbe românești juridice, când au fost nimerit făcute, au prins și au rămas.

3). Celelalte vorbe streine, fie tehnice, fie netehnice, pentru care avem vorbe românești, nu trebuie să fie primite, ci înlocuite prin acelea ale noastre. — Dar, întrebuințarea de vorbe românești trebuie făcută cu chibzuință. Astfel de pildă: a). Dintre vorbele românești trebuie să alegem pe acelea, care pot fi înțelese mai ușor nu numai de locuitorii din România, ci și de acei din Basarabia, Bucovina și Transilvania. — De aci nu urmează însă, ca să mergem atât de departe, încât să reinviem și să întrebuințăm orice arhaisme. — b). În cazul în care nu vom găsi vorbe întrebuințate de toți locuitorii de mai sus, și numai vorbe dialectale, vom da precădere acelor, care sunt întrebuințate în limba literară. Ba, credem, că am putea merge mai departe și anume să primim în limba juridică și vorbele dialectale, care n'au ajuns încă să fie întrebuințate în limba literară. În adevăr, decât să introducem vorbe streine, e mai bine să generalizăm vorbele dialectale. — c). De asemenea, dacă în limba *veche* românească vom găsi vorbe întrebuințate sau de toți locuitorii de mai sus, sau de unii din ei, credem, că în loc să introducem vorbe nouă streine, care sau nu sunt cunoscute de toți, sau sunt cunoscute numai de unii, e mai bine să reinviem și să întrebuințăm unele arhaisme românești.

III. Ținând seamă de cele de mai sus în ce privește anteproiectul celor 100 de articole, vom zice:

1). Bine a făcut acest anteproiect, că a întrebuințat următoarele vorbe streine românzate:

*accesoriu*⁷⁾, *acțiune*⁸⁾, *amendă*⁹⁾, *autentic*¹⁰⁾ *autor*¹¹⁾, *concluzii*¹²⁾, *copie*¹³⁾, *copist*¹⁴⁾, *delegat*¹⁵⁾, *delegație*¹⁶⁾, *depune*¹⁷⁾, *depunere*¹⁸⁾, *dispozitiv*¹⁹⁾, *dosar*²⁰⁾, *excepțiune* (mijloc de apărare)²¹⁾, *expertize*²²⁾, *experti*²³⁾, *fondul*²⁴⁾, *forță majoră*²⁵⁾, *garanție*²⁶⁾, *grefă*²⁷⁾, *grefier*, și *ajutori de grefă*²⁸⁾, *identitate*²⁹⁾, *incident*³⁰⁾, *indivir-*

7). V. art. 13, 1, 16, 1.

8). V. art. 1, b, 1 d, 10, 11, 2, 13, 1, 16, 16, 1, 73, 73, 1.

9). V. art. 33, 1, 33, 2. 10). V. art. 26, b. 11). V. art. 23

12). V. art. 13, 1, 18, 22, 25, 58, 1, 93.

13). V. art. 1, c, 1 alin. final, 3, 4, 6, 7, 12, 1, 13, 13, 3, 24, 2

14). V. art. 17.

15). V. art. 16, 16, 1, 18, 20, 21, 24, 24, 3, 31, 57, 62, 1, 62, 86, 86, 1.

16). V. art. 7, 1. — Aci se vorbește numai de delegație *ministerială*. Credem însă, că această rânduială trebuie să se aplice la orice fel de delegație. De pildă: O delegație dată de județ sau de comună etc.

17). V. art. 4, 4; 13, 13, 1, 24, 4, 24, 5, 32, 32, 3, 58, 1, 60, 2.

18). V. art. 24. 19). V. art. 30, 1. 20). V. art. 4, 7, 16, 21, 24,

21). V. art. 14, 14, 1. 22). V. art. 12, 20, 20, 1, 55, 62, 2.

23). V. art. 17, 28, 52, 53, 53, 1, 53, 2, 53, 4, 53, 6, 54, 54, 1, 54, 3, 57, 58, 1, 58, 2, 59, 60, 60, 2, 61, 62, 3, 64.

24). V. art. 14. 25). V. art. 3. 26). V. art. 13, 1, 16, 1.

27). V. art. 6, 1, 24, 5. 28). V. art. 10, 1, 17, 64, 88.

29). V. art. 1, 1, d, 32, 32, 2. 30). V. art. 89, 1.

5). Scarlat Pastia, *Codul Judeciar*, pentru tribunalele din Moldova, 1862, p. 796, No. 136.

6). Costachi Konaki, *Poesii*, ediția a doua, Iași, 1887, p. 332-334

*dualiza*³¹⁾, *instantă*³²⁾, *interogator*³³⁾, *înregistrare*³⁴⁾, *încesit*³⁵⁾, *mandat*³⁶⁾, *mandatar*³⁷⁾, *memoriu*³⁸⁾, *ne-individualizare*³⁹⁾, *nulitate*⁴⁰⁾, *obiect*⁴¹⁾, *original*⁴²⁾, *pensiune*⁴³⁾, *personal*⁴⁴⁾, *plea*⁴⁵⁾, *practicant*⁴⁶⁾, *principal*⁴⁷⁾, *procedura*⁴⁸⁾, *proces-verbal*⁴⁹⁾, *raport*⁵⁰⁾, *reclamant*⁵¹⁾, *registratură*⁵¹⁾, *sesiză*⁵³⁾, *ședință*⁵⁴⁾, *tară*⁵⁵⁾, *verificare* (de scripte)⁵⁶⁾.

Dar, în ce privește vorbele *investit* și *sesiză*, într-un câțel au același înțeles, credem, că ar fi mai bine să se întrebuițeze numai una din ele, dându-se precădere vorbeii *investit*.

2). Anteproiectul întrebuițează în unele articole vorbe românești, iar în altele vorbe românizate. Credem, că în toate acele articole e mai bine să se întrebuițeze numai vorbele românești. Astfel:

a). Fiindcă se zice «martori care vor fi ascultați»⁵⁷⁾ și «martori neascultați»⁵⁸⁾ de aceea trebuie ca în loc de *a audia*⁵⁹⁾ și *audierea*⁶⁰⁾ să se zică *a asculta* și *ascultarea* (în art. 37 alin. 1 vorbele *a nu ascultă* trebuie înlocuite cu *a nu auzi*).

b). Fiindcă se vorbește de «înmânarea»⁶¹⁾ citațiunii, de aceea vorbele *a comunica*⁶²⁾, *comunicare*⁶³⁾, *necomunicat*⁶⁴⁾ și *necomunicare*⁶⁵⁾ trebuie să fie înlocuite prin *a înmâna*, *înmânare*, *neînmanat* (sau *neadus la cunoștință*) și *neînmanare*.

c). Fiindcă se spune, că «experții vor jura potrivit»⁶⁶⁾ art. 39, de aceea în loc de *conform*⁶⁷⁾ și *în conformitate*⁶⁸⁾ să se întrebuițeze vorba *potrivit*.

d). Fiindcă se spune, că «se va alătura»⁶⁹⁾ copii de pe diferite acte și fiindcă se vorbește de «copii alăturate»⁷⁰⁾ și de «acte nealăturate»⁷¹⁾, de aceea trebuie, ca în loc de *a depune*⁷²⁾, *depunere*⁷³⁾, și *nedepunere*⁷⁴⁾, să se zică *ă alătura*, *alăturare* și *nealăturare*.

e). Fiindcă se vorbește despre taxe, care «se vor împărți»⁷⁵⁾ și despre procese «care se vor împărți»⁷⁶⁾ în două serii, de aceea vorbele *distribuire*⁷⁷⁾, *a repartiză*⁷⁸⁾, *repartizare*⁷⁹⁾ și *repartitiie*⁸⁰⁾ trebuie să fie înlocuite prin *împărțire* și *a împărți*.

f). Fiindcă se spune, că prezidentul tribunalului «va pune»⁸¹⁾ termine, de aceea vorbele *a fixa*⁸²⁾ și *fixarea*⁸³⁾ trebuie să fie înlocuite prin *a pune* și *punerea*.

g). Fiindcă se întrebuițează vorba *îndată*⁸⁴⁾, de aceea e bine, ca în loc de *imediat*⁸⁵⁾, să se întrebuițeze prețutindeni tot *îndată*.

h). Fiindcă la verificarea de scripte se vorbește de «partea din act, care nu-i defăimată d»⁸⁶⁾ eaceea vorba *încriminat*⁸⁷⁾ poate fi înlocuită în această materie prin *defăimat*.

i). Fiindcă se întrebuițează vorba *înfățișare*⁸⁸⁾, de aceea în loc de *neprezentare*⁸⁹⁾ și *prezentă*⁹⁰⁾, trebuie să se zică *neînfățișare* și *de față*.

j). Fiindcă se zice «părțile sunt datoare»⁹¹⁾, de aceea în loc de «partea este obligată»⁹²⁾ și «avocații vor putea fi obligați»⁹³⁾ trebuie să se spună «partea este datoare» și «avocații vor putea fi îndatorați».

k). Fiindcă se vorbește de măsuri trebuitoare pentru a pregăti⁹⁴⁾ judecarea, de aceea vorba *preparatorii*⁹⁵⁾ trebuie să fie înlocuită prin *pregătitoare*.

l). Fiindcă se întrebuițează vorbele *a doredi*⁹⁶⁾, *doradă*⁹⁷⁾ și *doreditoare*⁹⁸⁾, de aceea în loc de *a probă*⁹⁹⁾, *probă*¹⁰⁰⁾, și *probator*¹⁰¹⁾, trebuie să se întrebuițeze *a dovedi*, *dovadă* și *doveditoare*.

m). Fiindcă se întrebuițează vorba *a lua înapoi*¹⁰²⁾, de aceea înloc de «actele... nu se pot retrage...»¹⁰³⁾, trebuie să se spună «actele... nu se pot lua înapoi...».

n). Fiindcă se întrebuițează vorbele *a se folosi*¹⁰⁴⁾ și *folositor*¹⁰⁵⁾, de aceea vorba *a utiliza*¹⁰⁶⁾, trebuie să fie înlocuită prin *a folosi*, și *a se folosi*.

3). Anteproiectul întrebuițează în multe articole numai vorbe românizate. Fiindcă în graiul românesc avem vorbe, care au întocmai același înțeles cu ael al vorbelor românizate, de aceea trebuie să nu dăm precădere vorbelor streine, ci să întrebuițăm pe cele românești, căci doar sunt ale noastre. De pildă:

a). În loc de «dacă părțile cad de acord»¹⁰⁷⁾ și în loc de «dacă părțile vor amâna procesul de comun acord»¹⁰⁸⁾ trebuie să se zică «dacă părțile (împrieinații) se înțeleg împreună» și «dacă părțile (împrieinații) vor amâna procesul (pricina) prin împreună înțelegere».

b). În loc de *caz fortuit*¹⁰⁹⁾ trebuie să se spună *întâmplare neprevăzută*.

c). În articolele arătate în note, și numai în aceste articole, vorbele streine românizate trebuie să fie înlocuite prin următoarele vorbe românești:

*a acorda*¹¹⁰⁾ = *a încurîntă*, probele *administrative*¹¹¹⁾

- 31). V. art. 1, d. 32). V. art. 6, 1, 10, 53, 54, 72.
33). V. art. 12, 17, 20, 20, 3, 65, 72, 1, 72, 3, 73, 73, 1.
34). V. art. 8, 1, 24, 3. 35). V. art. 12. 36). V. art. 7. Cf. art. 33.
37). V. art. 7. 38). V. art. 13, 13, 3, 14, 15, 39). V. art. 1, d.
40). V. art. 1, d, 7, 1. 41). V. art. 1, b, 1, d.
42). V. art. 6, 1, 24, 1, 1, 24, 5.
43). V. art. 10, 1. 44). V. art. 73. 45). V. art. 21.
46). V. art. 10, 1. 47). V. art. 16, 16, 1. 48). V. art. 24, 5.
49). V. art. 18, 1, 18, 2, 30, 1, 33, 2, 64, 72, 3.
50). V. art. 21, 53, 3, 53, 5, 58, 1, 58, 2, 60, 60, 1, 60, 2.
51). V. art. 11, 1, 11, 2, 37, 92, 1. 52). V. art. 8.
53). V. art. 29.
54). V. art. 88, 88, 1, 89, 89, 1, 89, 2, 90, 95, 1.
55). V. art. 10, 10, 1, 87, 1.
56). V. art. 17, 20, 20, 4, 23, 24, 5, 30.
57). V. art. 62, 2. 58). V. art. 31, 1.
59). V. art. 17, 31, 37, 62, 2. 60). V. art. 19, 1, 32, 2.
61). V. art. 72, 3. 62). V. art. 1 la sfârșit, 4, 12, 1, 21, 24, 3.
63). V. art. 4, 1, 6, 1. 64). V. art. 15.
65). V. art. 4, 3. 66). V. art. 58.
67). V. art. 15, 24, 6; 73, 1. 68). V. art. 17.
69). V. art. 1 la sfârșit, 7, 13. 70). V. art. 1, c.
71). V. art. 3. 72). V. art. 4, 6, 20, 28.
73). V. art. 4, 2. 74). V. art. 15, 58, 2.
75). V. art. 10, 1. 76). V. art. 86, 2.
77). V. art. 10, 2. 78). V. art. 12, 1, 14, 17.
79). V. art. 12. 80). V. art. 12.

- 81). V. art. 86. 82). V. art. 11, 12, 1, 18, 3, 33, 58, 1, 83, 3, 90, 1.
83). V. art. 86, 1. 84). V. art. 25, 89, 1, 95, 1.
85). 16, 1, 24. 86). V. 26, c.
87). V. art. 27. 88). V. art. 25, 31, 1, 37, 87.
89). V. art. 24, 4. 90). V. art. 72.
91). V. art. 6, 1. 92). V. art. 4.
93). V. art. 93. 94). V. art. 17.
95). V. art. 12.
96). V. art. 3, 28.
97). V. art. 72, 3. 98). V. art. 1, c.
99). V. art. 11, 11, 1, 31, 1.
100). V. art. 1, c, 2, 13, 14, 14, 1, 15, 16, 17, 17, 1, 19, 19, 1, 20, 3, 22, 1, 32, 72, 1, 72, 2, 73.
101). V. art. 14, 16, 16, 1, 17 (rândurile 6-7). În art. 17, rândul 18, vorba *probatoriu* este un *lapsus calami*; ea e întrebuițată în loc de *preparator*, care după cum am văzut, trebuie de înlocuit prin *pregătitor*.
102). V. art. 6, 1. 103). V. art. 6.
104). V. art. 15. 105). V. art. 23.
106). V. art. 2, 3.
107). V. art. 54. 108). V. art. 87, 1.
109). V. art. 3. 110). V. art. 28.
111). V. art. 20, 2, 22, 1, 72, 1.

= dovezile făcute, administrarea probelor ¹¹² = facerea dovezilor, acuzațiile ¹¹³ = învinuirile, admisibil ¹¹⁴ = cu putință de primit, admite ¹¹⁵ = încuviință, se vor adresa ¹¹⁶ = se vor îndreptă, adversar ¹¹⁷ = potrivnic, afirmațiunile ¹¹⁸ = spusele, anunță ¹¹⁹ = înștiință, aplicare ¹²⁰ = punere, aprecia și aprecierea ¹²¹ = a socoti și socotința, asistat ¹²² = ajutat, atacat ¹²³ = defăimat, atențiune ¹²⁴ = luare aminte, sau băgare de seamă, atribui ¹²⁵ = pus în socoteala, bază ¹²⁶ = temelie, bazează ¹²⁷ = întemeiază, procese cu caracter rural ¹²⁸ = pricini sătești, acțiuni cu caracter personal ¹²⁹ = acțiuni cu fire personală, copii certificate ¹³⁰ = copii adevărite, cu claritate ¹³¹ = lămurit, combată ¹³² = doboare, comparațiune ¹³³ = confruntare sau punere față în față, competență ¹³⁴ = cădere, completă ¹³⁵ = deplină, completare ¹³⁶ = întregire, complicat ¹³⁷ = incurcat, concludente ¹³⁸ = hotărâtoare, condițiune ¹³⁹ și condițiunile ¹⁴⁰ = cerință și cerințele, condus ¹⁴¹ = cârmuit, consideră ¹⁴² = privi, camera de consiliu ¹⁴³ = camera de chibzuință, consimțământul ¹⁴⁴ = învoierea, contestă ¹⁴⁵, con- (on) testat ¹⁴⁷, contestarea ¹⁴⁸ și contestațiune ¹⁴⁹ = tăgădui, tăgăduște, tăgădui și tăgăduirea, controlă ¹⁵⁰ = adevări, dacă «își va fi făcut convingerea» ¹⁵¹ și dacă «nu-și va putea face convingerea» ¹⁵² = dacă «s'a incredințat» și dacă «nu se va putea incredința», culpă ¹⁵³ = vină în culpă ¹⁵⁴ = de vină, părți în culpă ¹⁵⁵ = împricinatului vinovat, partea ce va fi în culpă ¹⁵⁶ = împricinatul vinovat, declară ¹⁵⁷ și declarațiune ¹⁵⁸ = arată și arătare, declară ¹⁵⁹ = rosti, procese declarate ¹⁶⁰ = urgente = pricini găsire grabnice, deferi ¹⁶¹ = da, delibereare ¹⁶² = chibzuire, depunere ¹⁶³ = plată, depunerile martorilor ¹⁶⁴ = arătările martorilor, depunerea ¹⁶⁵ jurământului = facerea jurământului, desemnat ¹⁶⁶ = arătat, diferite ¹⁶⁷ = felurite, dijungă ¹⁶⁸ = despartă, direct ¹⁶⁹ = de a dreptul, discuțiune ¹⁷⁰ = desbatere, dispensa ¹⁷¹ = scuti, diverse ¹⁷² = felurite, efectua ¹⁷³ = săvârși, enumerează ¹⁷⁴ și enumerare ¹⁷⁵ = înșiră și înșirare, examina ¹⁷⁶ = cercetă, excepțional ¹⁷⁷ = prin abatere, amenda este executorie ¹⁷⁸ = amenda se poate împlini, explicațiunile ¹⁷⁹ = lămuririle, expună ¹⁸⁰ = arate, finele ¹⁸¹ = sfârșitul, fixat ¹⁸² și fixată ¹⁸³ = arătat și arătată, formă ¹⁸⁴ = chip, formal ¹⁸⁵

= anume, formulă ¹⁸⁶ = face, formulat ¹⁸⁷ = făcut, formulat ¹⁸⁸ = alcătuit, imaginea ¹⁸⁹ = urmă, imobil ¹⁹⁰ = ne mișcător, importante ¹⁹¹ = însemnătate, imposibilitate ¹⁹² = neputință, inadmisibil ¹⁹³ = cu neputință de primit sau de neprimut, incomplete ¹⁹⁴ = nedepline, indicat ¹⁹⁵ = arătat, indicii ¹⁹⁶ = prepusuri, interval ¹⁹⁷ = răstimp, invocă ¹⁹⁸ = arată, justifică ¹⁹⁹ = dovedi, lansă ²⁰⁰ = trimite legal ²⁰¹ = legiuit, legalizat ²⁰² = adevărit, legitim ²⁰³ = legiuit, limitat ²⁰⁴ = mărginit, la localitate ²⁰⁵ = la fața locului, menține ²⁰⁶ = păstră, menționa ²⁰⁷ = arată, misiune ²⁰⁸ = însărcinare, mod ²⁰⁹ = chip, motiv ²¹⁰ = pricină, motivat ²¹¹ = întemeiat, necesar ²¹² = trebuitor, necesitate ²¹³ = trebuință, neindicare ²¹⁴ = ne-arătare, neonest ²¹⁵ = necinstit, obținută ²¹⁶ = luată, opune ²¹⁷ = a pune împotriva, oral ²¹⁸ = viu graiu, ordine ²¹⁹ = șir, ordonă ²²⁰ = porunci, participă ²²¹ = lua parte, pețițiune ²²² = cerere, piesă ²²³ = înscris, posibil ²²⁴ = cu putință, posibilitate ²²⁵ = putință, posterior ²²⁶ = în urma, precedent ²²⁷ = de mai înainte, precis ²²⁸ = anumit, precis ²²⁹ = hotărât, preferință ²³⁰ = precădere, prestă ²³¹ = face, prim ²³² = întâiu, primează ²³³ = trece înainte, principiile ²³⁴ = regulile, să procedă ²³⁵ la = să pășească la, produs ²³⁶ = întâmplat, profesiune ²³⁷ = meserie, pronunță ²³⁸ = rosti, pronunțare ²³⁹ = rostire, propuși = arătați, provocă ²⁴⁰ = pricinui, referitor ²⁴¹ = privitor, refuz ²⁴² = nevoie, a refuză ²⁴³ = a nu voi, relativ ²⁴⁴ = privitor, reproduce ²⁴⁵ = redă, rezervă ²⁴⁶ = păstră, rezoluțiune ²⁴⁷ = hotărâre, rezolvare ²⁴⁸ = hotărâre, rezulta ²⁴⁹ = reuși, sancționat ²⁵⁰ = pedepsit, sancționat ²⁵¹ = consfințit, satisfacă ²⁵² = îndestulează, scuza ²⁵³ = desvinovățire, sentință ²⁵⁴ = hotărâre, special ²⁵⁵ = anume, în special ²⁵⁶ = și anume, suficient ²⁵⁷ = în deajuns, supliment ²⁵⁸ = adaos, suportat ²⁵⁹ = suferit, testimonial ²⁶⁰ = cu matori, tradus ²⁶¹ = tălmăcit, transmite ²⁶² = trimete, urgent ²⁶³ = grabnic, veracitatea ²⁶⁴ = adevărul.

112). V. art. 14, 14, 1, 16, 17, 1, 19, 1, 22. 113). V. art. 53, 7.
114). V. art. 77. 115). V. art. 19, 1. 116). V. art. 57.
117). V. art. 2, 6, 4, 13, 2, 15. 118). V. art. 2, 6, 11, 2, 15.
119). V. art. 87. 120). V. art. 72, 6. 121). V. art. 11, 3, 16.
122). V. art. 17, 62, 2. 123). V. art. 28, e. 124). V. art. 53, 6. 125). V. art. 23.
126). V. art. 25, 28, 33, 2, 53, 5. 127). V. art. 1, b.
128). V. art. 54, 2. 129). V. art. 73. 130). V. art. 1, c, 4. 131). V. art. 1, b, 60.
132). V. art. 2, 3, 15. 133). V. art. 24, 1, 25, 1, 26, 27, 29.
134). V. art. 9. 135). V. art. 72, 73. 136). V. art. 11, 72, 1, 72, 2.
137). V. art. 28, 89, 2. 138). V. art. 28. 139). V. art. 9, 1. 140). V. art. 9.
141). V. art. 17, 1, 22. 142). V. art. 27, 72, 72, 1, 72, 6, 73, 73, 1.
143). V. art. 18. 144). V. art. 6. 145). V. art. 25. 146). V. art. 26, e.
147). V. art. 24, 5, 27. 148). V. art. 24, 24, 2, 26, e.
149). V. art. 24, 1. 150). V. art. 24. 151). V. art. 25. 152). V. art. 28.
153). V. art. 4, 4, 15, 30. 154). V. art. 4, 4. 155). V. art. 15.
156). V. art. 30. 157). V. art. 4, 2, 58. 158). V. art. 21, 58, 1.
159). V. art. 95. 160). V. art. 90, 1. 161). V. art. 77.
162). V. art. 89, 1, 89, 2, 95. 163). V. art. 10.
164). V. art. 37, 1. 165). V. art. 58. 166). V. art. 54, 3. 167). V. art. 19.
168). V. art. 16. 169). V. art. 11, 1, 11, 2, 13, 1, 16, 86.
170). V. art. 88. 171). V. art. 73. 172). V. art. 17. 173). V. art. 58.
174). V. art. 13, 15, 24, 1. 175). V. art. 1, c. 176). V. art. 9.
177). V. art. 73. 178). V. art. 33, 2. 179). V. art. 24, 1.
180). V. art. 13. 181). V. art. 89, 2. 182). V. art. 92.
183). V. art. 95, 2. 184). V. art. 4, 2. 185). V. art. 63.

186). V. art. 16. 187). V. art. 11, 12, 16, 1. 188). V. art. 77.
189). V. art. 72, 6. 190). V. art. 1, d. 191). V. art. 54, 2.
192). V. art. 18, 1. 193). V. art. 22, 1. 194). V. art. 20, 1.
195). V. art. 2. 196). V. art. 29. 197). V. art. 11, 12, 1.
198). V. art. 33, 1. 199). V. art. 10. 200). V. art. 13, 1, 33.
201). V. art. 9, 11, 12, 24, 4, 33, 1, 88, 88, 1, 89, 2. 202). V. art. 6, 1.
203). V. art. 17, 1, 24, 1. 204). V. art. 53, 2.
205). V. art. 64. 206). V. art. 22, 1, 25.
207). V. art. 11, 1, 18, 2, 21, 24, 4, 31, 64, 1, 73, 1.
208). V. art. 53, 4. 209). V. art. 22, 73.
210). V. art. 24, 4, 33, 1, 88.
211). V. art. 60, 60, 1. 212). V. art. 1, d, 11, 3, 13, 1, 17, 21, 24, 1, 86, 1.
213). V. art. 2, 1, 3. 214). V. art. 1, d. 215). V. art. 53, 6.
216). V. art. 72, 6. 217). V. art. 13, 15, 23, 31, 32, 2.
218). V. art. 93. 219). V. art. 8, 2, 26, 90, 90, 1. 220). V. art. 17, 61, 73, 1, 86, 1.
221). V. art. 12. 222). V. art. 24, 1, 87, 87, 1. 223). V. art. 27. 224). V. art. 86, 1, 86, 2.
225). V. art. 24, 53, 7. 226). V. art. 3, 20, 2, 20, 2.
227). V. art. 73, 1. 228). V. art. 31. 229). V. art. 60, 86, 1. 230). V. art. 26, 54, 1, 90.
231). V. art. 77, 1. 232). V. art. 11, 14, 1, 20, 1, 20, 2, 20, 4, 33, 1. 233). V. art. 14. 234). V. art. 1, b, 1, d. 235). V. art. 14, 53, 7. 236). V. art. 20, 2.
237). V. art. 1, a, 32. 238). V. art. 17, 25, 52, 53, 7, 89, 1, 89, 2, 95, 1, 95, 2.
239). V. art. 89, 2, 95, 2. 240). V. art. 37. 241). V. art. 6, 1.
242). V. art. 28. 243). V. art. 64, 1. 244). V. art. 64, 1.
245). V. art. 30, 1. 246). V. art. 93. 247). V. art. 13, 1.
248). V. art. 9, 1. 249). V. art. 8, 3. 250). V. art. 29. 251). V. art. 28.
252). V. art. 30, 1. 253). V. art. 9. 254). V. art. 24, 4, 31, 1.
255). V. art. 30, 1, 95, 2. 256). V. art. 54, 1. 257). V. art. 54, 2.
258). V. art. 11, 32, 2. 259). V. art. 87, 1. 260). V. art. 30.
261). V. art. 72, 2. 262). V. art. 5. 263). V. art. 4, 4.
264). V. art. 4, 1, 16, 90, 1. 265). V. art. 28.

4). Anteproiectul întrebunțează greșit unele vorbe ²⁶⁶).

De pildă :

a). In art. 19 alin. 1 se vorbește de jurământul *judiciar*. Însă, fiindcă jurământul *judiciar* este de mai multe feluri și anume sau *decisoriu*, sau *supletoriu*, sau *in litem* și fiindcă în acel articol e vorba de dovezile, pe care le fac împričinații, iar nu judecătorul, de aceea trebuie să se zică jurământ *decisoriu*.

b). In art. 52 se vorbește de «*experți specialiști*» Însă, experții în totdeauna sunt specialiști. Experții *ne-specialiști* nu sunt experți. Deci, vorba *specialist* e de prisos adăugată pe lângă vorba *expert*.

B. Ar fi de dorit, ca în viitoarea legiuire să se întrebunțeze vorbe cu un înțeles nu prea general, ci mai apropiat de cazurile avute în vedere. De pildă :

I. Anteproiectul întrebunțează vorba *act* ori câteori are în vedere numai *actele scrise* ²⁶⁷. Credem, că în aceste cazuri ar fi mai bine să se întrebunțeze vorba de *înscrisuri*, iar vorba *act* să fie păstrată pentru a arăta ori ce fel de *act juridic*, fie scris, fie nescris.

II. In Procedură Civilă din 1865 ²⁶⁸ și din 1900 ²⁶⁹ precum și în Legea pentru Judecătorile de Ocoale din 1908 ²⁷⁰ se întrebunțează vorba de «*cerere*», pentru a arăta *darea în judecată* a unei persoane de către alta. — Anteproiectul năzuiește să înlocuiască vorba «*cerere*», prin «*chemare în judecată*» ²⁷¹; totuși în două rânduri vorbește de «*cererea de chemare în judecată*» ²⁷². Fiindcă legiuitorul din 1908 a întrebunțat foarte nimerit vorba de *chemarea* ²⁷³ în loc de «*citarea*», de aceea credem, că e bine să se întrebunțeze vorba *cerere* pentru *darea în judecată*, iar vorba *chemare* să se păstreze pentru *citarea* împričinaților ²⁷⁴).

III. Persoanelor care se judecă, li s'a dat felurite nume. Astfel, li s'a zis sau *părți*, sau *părți în proces* sau *părți prigonitoare*, sau *împričinați*. Credem, că cea mai potrivită vorbă și mai aproape de starea persoanelor, care se judecă, este cea de *împričinați*.

IV. Deasemenea dintre vorbele *afacere*, *cauză*, *proces*, *pricină* întrebunțate cu același înțeles, cea mai potrivită pentru procedura civilă este cea de *pricină*.

V. In legiuirile streine se ține seamă de deosebitele feluri ale timpului. Astfel în legiuirile franțuzești se zice *terme* și *délai*. Fiindcă *terme* este un punct anumit, o clipă anumită a timpului, iar *délai* este un spațiu anumit, un interval de timp, de aceea credem, că în românește e bine să tălmăcim pe *terme* cu *termin* ²⁷⁵) și *délai* cu *răstimp*.

266). Afară de acele arătate mai sus (V. nota 16 pentru vorba *ministerială*, V. paranteza de la p. 9 rândul al doilea, V. No. 101.

267). V. art. 1, c, 3, 4, 4, 3, 6, 6, 1, 11, 13, 15, 23, 24, 24, 1, 24, 4, 24, 5, 25, 25, 1, 26, 26, a, 26, b, 26, c, 26, d, 27, 28. — Cf art. 5, unde se spune anume : «*actele scrise...*»

268). V. art. 66 și urm. (Cf. art. 63, alin. 2 și 3).

269). V. art. 58—65, și 66 și urm.

270). V. art. 27 și urm.

271). V. art. 1, 1 la sfârșit, 8, 9, 10, 11, 3, 13, 14, 15, 16, 17.

272). V. art. 1, d și art. 2, 2.

273). V. Legea judec. de ocoale, Partea III, *Titlul I*, și art. 66 și urmă.

274). Anteproiectul însuși în art. 63 zice : «*față cu părțile*, sau după ce s'e vor fi *chemat* formal.»

275). Vorba *soroc* se întrebunțează mai rar azi. La tribunale se mai zice condica de *sorociri*.

C. Legiuitorul n'are nevoie să arate în *articolele sale*, pentru ce poruncește, ca un lucru să fie făcut așa, sau altfel. Pricinile, care l'au hotărât, se arată în *Expunerea de motive* a legiuierei. De aceea, vorbele «*ca să se stabilească identitatea*» din anteproiect ²⁷⁶) n'au ce căută și trebuiesc șterse.

S. G. LONGINESCU.

Profesor la Universitatea din București,
Avocat.

Despre natura contractului prin care băncile pun la dispoziția clienților casete de bancă, și una din consecințele ei

Atât în străinătate cât și la noi în țară este foarte întins obiceiul ca băncile mari, în schimbul unei remunerațiuni, să pună la dispoziția clienților lor folosința unor casete ce se găsește în însăși localul băncii. De la început trebuie să spunem că acele casete nu sunt lucruri mobile, de oare ce prin construcția lor fac parte din însăși imobilul ce constituie localul băncii, așa că sunt cel puțin imobile prin destinațiune (art. 468 c. civ.)

S'a discutat o vreme care este natura acestui contract. Astăzi însă doctrina și jurisprudența franceză par fixate în sensul că este un contract de locațiune. (Montpellier 19 Martie 1901 D. 901. 2; 25. Paris 4 Iulie 1903. D. 903. 2. 272; Paris 12 Februarie 1903. D. 805. 2. 25; Cass fr. 12 Noembrie 1906. D. 907. 1. 403) La 13 Noembrie 1917 Tribunalul Senei a reconfirmat aceeași soluție în mod implicit (v. Gazette des Tribunaux 1918 2. 208.)

Teoria contrară este susținută de unii juriști germani și italieni cari văd în acest contract o varietate a depozitului (v. Arcangeli, Revista di diritto commerciale 1905, p. 197 și 1906, p. 300; Bolaffio, ibid 1905, p. 466; Düringer, Die Verwarung in Schrakfache des Bankiers in Bankarchiv 1905, No. 6)

Socotese că prima teorie este cea justă, de oare ce contractul reprezintă toate caracterele unui contract de locațiune. Bancherul fiind locatorul, clientul locatarul, iar remunerația plătinându-se în schimbul folosinței și în raport cu durata în timp a acestei folosințe.

De altă parte constatăm că nu găsim elementele depozitului. Într'adevăr, depozitul este un contract real în care trebuie să aibă loc tradițiunea lucrului depozitat. (art. 1593 cod. civ). Or aceasta nu are loc în cazul nostru căci depunerea lucrurilor în casetă are loc fără știința bancherului. S'ar putea obiecta că nici în cazul art. 1603 C. civ. depozitarul nu cunoaște lucrurile ce i s'au dat în depozit (în cazul când i s'au incredințat într'o ladă închisă sau o copertă sigilată). Nu

276). Vezi art. 1 a și art. 32.

trebuie însă să se uite că una din principalele obligațiuni ale depozitarului este aceea de a restitui în natură lucrul, primit (art. 1591 c. civ.) Această obligație există chiar în ipoteza art. 1603. Or în contractul de care ne ocupăm bancherul nu are o asemenea obligație, el nici nu știe măcar dacă s'a depus ceva în casetă, clientul având singur cheia și accesul la ea. Se poate chiar întâmpla ca în casetă să nu existe nimic, fără ca aceasta să influențeze existența sau natura contractului de care ne ocupăm.

Așa dar din cele ce preced reese că acel contract este un fel de, contract de locațiune.

Unele din consecințele ce decurg din natura acestui contract se prezintă cu ocazia popririlor. Un creditor al clientului care are închiriat, o casetă la bancă face proprie în mâinile băncii, asupra tuturilor sumelor sau valorilor ce ar deține de la acel client.

Dacă privim contractul ca un contract de depozit, desigur că bancherul va avea dreptul să interzică clientului accesul la casetă, căci banii sau valorile ce s'ar găsi acolo fiind considerate ca depozitate, deci deținute de bancher, acesta va fi ținut răspunzător, dacă în urma popririi proprietarul lor ar dispune de ele.

Din contră contractul fiind socotit ca o locațiune, valorile din casetă sunt considerate ca fiind în posesia clientului, căruia bancherul nu are dreptul să-i interzică accesul casetei.

În practică se întâmplă foarte des ca bancherii să interzică în asemenea caz clientului de a mai umbla la casetă. Întotdeauna după opozițiunea clientului, Tribunalele au hotărât că poprirea nu se întinde și asupra valorilor din casetă și au ordonat să i se permită clientului liberă dispozițiune asupra acelor valori.¹⁾

Și atunci se naște o a doua întrebare. Prin măsura sa greșită, bancherul a putut cauza clientului o pagubă, câte o dată destul de însemnată, căci s'ar fi putut întâmpla ca tocmai în timpul cât a durat interdicțiunea, valorile să fi avut un curs mai ridicat care să fi scăzut iarăși până la data când debitorul să fi obținut din nou liberă dispozițiune a efectelor din casetă. În acest caz el pierde diferența dintre acel curs urcat și cursul din urmă. Bancherul este el obligat să repare acest prejudiciu provocat prin măsura sa pe care Tribunalul a găsit-o greșită? Se pare că da. Totuși Tribunalele au hotărât în mod constant și cu drept cuvânt că nu este ținut de nici o obligație de desdaunare.

Într'adevăr bancherul terț poprit nu poate și nu are căderea să judece validitatea actului ce

i s'a comunicat și să-l considere ca neputând produce efecte în ce privește valorile din casetă. Aceasta chiar în cazul când nu s'a poprit în mod special acele efecte, când însă din act nu reese că au fost excluse. S'a obiectat că dată fiind jurisprudența care în mod constant a recunoscut contractului dintre bancher și debitor, caracterul de contract de locațiune, bancherul (terț poprit) putea și trebuia să vadă că poprirea nu se poate întinde și asupra valorilor din casetă. La aceasta s'a răspuns cu succes că jurisprudența poate varia, judecătorul nefiind legat de o soluție dată anterior și mai ales că însăși legea îi interzice de a se pronunța pe cale de măsuri generale (art. 4, cod. civ. român). Așa încât jurisprudența schimbându-se, terțiul poprit s'ar vedea la un moment dat descoperit și obligat să plătească daunele ce ar fi putut provoca creditorului. Pentru a nu risca o asemenea eventualitate i se recunoaște dreptul de a interzice debitorului (clientului său) accesul casetei, în caz când actul de poprire o cere sau când din el nu reese că este exclusă caseta. (Trib. de com. Sena. 13 Noembrie 1917, Gazette de Tribunaux 1918. 2. 208; Cass fr. 12 Noembrie 1906. D. 1907. 409).

Rămâne o ultimă chestiune: Dar creditorul popritor este el responsabil de dauna cauzată debitorului?

Aci trebuie să facem o distincțiune după cum în fapt datoria există sau nu.

În primul caz își găsește aplicațiune maxima «qui suo jure utitur naeminem laedit». Prin calitatea sa de creditor, popritorul avea un drept de gaj general asupra tuturor bunurilor debitorului său. Așa dar prin poprirea ce a făcut, creditorul nu a făcut altceva decât să-și exercite dreptul său. Faptul că a ales o cale care nu putea să-l ducă la rezultatul dorit, nu dă naștere nici unui drept la despăgubire în favoarea debitorului. Într'adevăr acesta nu s'ar putea plânge de faptul că proprietarul nu a luat o măsură mai drastică și mai eficace în contra lui. De altfel poprirea constituie și un mijloc de conservare nu numai unul de executare, așa că în acest din urmă sens își produce poprirea efectul, împiedicând pe debitor de a dispune de efectele din casetă.

Au fost sentințe care au respins pretențiile de despăgubire ale debitorului, sub motiv că popritorul a comis o eroare scuzabilă (Reg. 7. Aprilie 1879. D. 80 1. 8).

Socotese însă că primele argumente sunt mai juridice.

În al doilea caz, adică atuncea când creanța nu există desigur că popritorul va fi ținut de daunele cauzate posesorului casetei, printr'o măsură nejustificată prin vreun drept oarecare.

Dr. E. SIEFERT

Avocat

¹⁾ «Afară de o sentință izolată a Trib. din Caen (Le Droit, 28 Martie 1866) care a validat poprirea într'o speță analogă.

PROBLEME SOCIALE.

REALIZAREA DREPTĂȚEI

Până acum am realizat aproape adaptarea societății la o legislație străină, emanație a obiceiurilor altui popor, după care a trebuit să ne dăm și noi, dar realizarea dreptății încă nu am atins-o, ea, actualmente, e departe, la capătul drumului și până acolo mai avem mult de mers.

În adevăr, astăzi, când voesc să-mi realizez dreptul meu și când văd că tribunalul îmi dă termene din 6 în 6 luni, cu încontinuu amânări, cu cheltueli enorme, asta nu mai înseamnă realizarea dreptului, ci cumpărarea lui.

Mulți nu se mai judecă din cauza nevoei de a-și cumpăra dreptul și preferă o împăcare păgubitoare, ceea ce le aduce realizarea dreptului lor, prin reaua voință a celeilalte părți, numai pe jumătate, sau pe un sfert, din valoarea unui eventual proces, care, poate, forma adevăratul lor drept!

Am văzut și văd continuu multe dureri de ale sătenilor — în practica mea de 10 ani — care intră în posesiunea pământului revendicat după 5 ani de judecată, cu cheltueli care covârșeau valoarea pământului.

Nu mai vorbesc despre turburările de posesiune ce le suferă cel pus în posesie, dela isgonit, care fac iluzorie sentința investită cu formula executorie. Ar fi de un imens interes social pentru marea masă a muncitorilor de pământ, dacă s'ar creea un delict penal din faptul aceluia care turbură pe revandicant, pus în posesie de judecător or portărel.

Astăzi, când un țaran voeste să scoată, în baza unei hotărâri, 200 lei dela un debitor, trebuie să cheltuiască tot pe atât cu urmărirea, transportul, etc., până va intra în drepturile sale. Pentru ce să nu pot delega notarul cu facerea executărei? Iată de ce am spus că azi, pentru a ajunge la realizarea dreptului tău, trebuie mai întâi să l cumperi.

Societatea, cu cât avansează în cultură, cu atât devine mai rafinată și mai șicanatoare în materie de procese.

Trebue să se ia măsuri și să se creeze sancțiuni violente pentru acel lipsit de respectul bunului altuia. Dreptul roman, care formează origina dreptului actual, în multe lui părți, nu mai corespunde stărei de astăzi. Ar fi oare o părere bizară dacă ași emite ideea ca acel obligat judecătorește, în civil, să execute o hotărâre, dacă refuză aceasta, să fie condamnat la amendă sau închisoare de . . . atunci când, în termen de . . . nu va executa, de bună voie, sentința? Poate! S'ar evita, însă, multe executări civile forțate. În orice caz, e o părere care poate forma obiect de discuție.

Lumea trebuie să gândească profund, pentru că dușmanul societății care deține dreptul altuia și care nu se execută de bună voie, trebuie lovit adânc.

Situația e-oribilă, trăim sub vâlul negru al unei denegări de justiție, cu repercusiuni sociale adânci în masele poporului, fapt care trebuie să atragă atenția claselor conducătoare.

Orice economie în budgetul justiției este criminală, iar clasa dirigență care n'a înțeles să facă dreptate poporului, aceia nu s'a adaptat la o politică socială largă, care să aibă în vedere o realizare a dreptății în modul cel mai intens.

Foarte frumos este articolul «Realizarea Dreptului» de d-l Nicolae Corodeanu, avocat și profesor la Universitatea de Drept din București, publicat în No. 19/1919 a «Curierului Judiciar», care tratează această chestiune.

Justiția este flacăra care întreține în conștiința socială ordinea și disciplina, două fapte de care avem cea mai mare nevoie acum, pentru consolidarea patriei ruinate de război, de aceea, atenția claselor conducătoare trebuie să nu devieze nici odată dela ideea de justiție, ci ea să fie farul luminos care să le arate calea spre modificări mari și frumoase, iar guvernul care va realiza dreptatea pentru popor, se va încorona cu aureola celei mai sublime reforme sociale.

Herta, 15 Decembrie 1919

TRAIAN ROMULUS SCRIBAN

Judecătorul Ocolului Herta Județul Dorohoi

RECENZII

Contribuțiuni la o reformă a codului penal

de I. B. Georgescu, Prim-Procuror, Dolj

Desigur că printre legile, cari cer o mai urgentă reformare — în afară de Constituție, — este codul penal; urgentă cerută, atât de necesitățile unificării legislației penale, cât și de nevoia imperioasă a organizării mijloacelor noastre de apărare socială.

Intrădeavăr, actualul nostru cod penal, copiat după cel francez de acum un veac, cu toate progresele realizate de acesta din urmă în acest mare interval, a rămas staționar, fiind inferior chiar codului penal rus, reformat în 1894.

Dintre codurile provinciilor alipite, singurul codul ungar, fundamental reformat în 1904, ar fi cel mai apropiat de cerințele științelor penale moderne, însă el este îmbibat de atâta spirit ungar, că e inconciliabil cu spiritul nostru latin.

Rămâne deci, să ne alcătuim noi o legislație penală proprie, cu totul renovată, în legătură cu tradiția, cu spiritul neamului nostru și cu cerințele științelor penale moderne, de apărare socială și națională. Și această sarcină incumbă juristilor noștri din România întregită și în special, penaliștilor.

Privită din acest punct de vedere monografia d-lui I. B. Georgescu este o contribuție prețioasă la reformarea codului nostru penal, căci ni se semnalează multe din lacunele actualului nostru cod cu privire la: *natura pedepselor, la regimul pedepselor, suspendării executării pedepselor corecționale, imputării detențiunii preventive, liberării condiționale, tentative de delict, cumulului de infracțiuni, recidivei (cazului judiciar), complicității, minorității, legitimei apărări, etc.*

Dar d. I. B. Georgescu nu se mărginește numai la generalități, ci intră și în amănunțimi, în partea specială a lucrării sale ne dă o sumă de scapări din vedere a legiuitorului, de pildă, în art. 74, 76, etc.; sau complectări de text art. 85, 115, 144, etc.

Contribuțiuni de acestea, rezultat a unei munci tihnite de cabinet întărită prin asimilarea autorilor competenți, și pe o bogată experiență, ca șef al parchetului de Dolj, sunt cele mai prețioase și ele făuresc adevărata operă națională și științifică, pe care generațiunea noastră trebuie să o înfăptuiască, încoronând străduințele noastre de veacuri: *Unirea și consolidarea întregului neam românesc dela Dunăre, Nistru și Tisa.*

E. C. D.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența dela 18 Martie 1919

Președinția d-lui VICTOR ROMNICEANU, Președinte

Ministerul Agriculturii și Domeniilor cu Radu Ivănescu

Decizia No. 54

Codul Caragea. — Prescripție. — Dacă interdicțiunea era o cauză de suspendare a prescripției? Art. 7 și 9 partea VI. Cap. I. C. Caragea; Art. 1911 C. civil. — Reg. organic al Munteniei. — Interdicțiune cerută de Domn. — Hotărârea desăvârșită. — Dacă o asemenea hotărâre avea nevoie de sancțiunea Domnului pentru punerea ei în lucrare? Art. 324 Reg. organic al Munteniei.

1. — *Prescripțiunea începută la epoca publicării Codului civil, urmează conform art. 1911 C. civil, să fie regulată după legea veche.*

2. — *Interdicțiunea, conform art. 7 și 9, partea VI, Cap. I. C. Caragea, nu avea de efect să suspende prescripțiunea; numai minoritatea avea un asemenea efect.*

3. — *Hotărârile desăvârșite ale înaltului Divan, conform art. 324 Reg. org. pentru a se putea pune în lucrare, trebuiau să fie întărite de Domn, chiar când acele hotărâri erau provocate după cererea lui.*

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de D-I Consilier Aurel D. Procopiu;

Pe D-I Advocat al Statului M. Cristea, în dezvoltarea motivelor I și II și de casare, renunțând la motivul III, în lipsa intimatului; și

Pe D-I Procuror general N. Procopescu în concluziuni, Deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«Curtea pentru a respinge apelul Statului cu privire la zăvoiu «Vadul Boerului», a înlăturat prescripțiunea invocată de Stat, pe motiv că ar fi fost întreruptă prin interdicțiunea Domniței Zoe Brâncoveanu autoarea intimatului.

Ori, admitând această întrerupere a prescripției, Curtea a comis un exces de putere, a violat art. 1911 c. c. cum și dispozițiunile legii Caragea, căci prescripția fiind începută sub acest cod, nu poate fi vorba de întreruperea prescripției decât pentru minoritate, nu însă și pentru interdicție, chiar dacă această interdicție ar fi fost dovedită».

Având în vedere că prin deciziunea supusă recursului s'a respins apelul făcut de Ministerul Domeniilor, în contra sentinței Tribunalului Romanai, prin care s'a admis acțiunea în revendicarea unui zăvoi numit «Valea Boului» acțiune intentată de intimatul în recurs Radu Ivănescu cu ocaziunea cererii de confirmarea hotărârii moșiei sale Islazu; că în contra acestei acțiuni Ministerul s'a apărut invocând, între altele, prescripțiunea de lung timp; că însă, curtea de apel a respins acest mijloc de apărare, pe motiv că prescripțiunea invocată de Stat ar fi fost întreruptă prin interdicțiunea Domniței Zoe Brâncoveanu, autoarea intimatului, interdicțiune întâmplată la 1844 și continuată până la 1892, data morții sale.

Considerând că prescripțiunea invocată de Stat fiind începută la epoca publicării Codului Civil, această prescripțiune urma să fie regulată după legea veche, după cum prescrie art. 1911 din acest cod;

Considerând că din dispozițiunile art. 7 și 9 partea VI cap. I din codul Caragea, rezultă că, interdicțiunea nu avea de efect să suspende prescripțiunea; că numai minoritatea avea un asemenea efect;

Considerând că curtea de fond judecând că prescripțiunea invocată de Stat care era începută sub imperiul

codului Caragea, a fost suspendată prin interdicțiunea autoarei intimatului, a nesocotit dispozițiunile precitate din această legiuire și a violat în același timp dispozițiunile art. 1911 cod civil;

Că astfel fiind, motivul de casare invocat se găsește întemeiat;

Asupra motivului II:

«Curtea a comis un exces de putere și a violat art. 324 din regulamentul organic al Valachiei, punând temei pe hotărârea No. 79 din 25 Noembrie 1844 a Înaltului Divan, deși nu constată că au întăritura Domnului de atunci și se întemeiază pe hotărâri străine de acest proces și care nu sunt referitoare la punerea sub interdicție».

Considerând că pentru a înlătura efectele suspensiunii prescripției trasă din interdicțiunea Domniței Zoe Brâncoveanu, Statul s'a apărut invocând dispozițiunile art. 324 din Regulamentul organic al Munteniei, că însă curtea de fond, a respins și acest mijloc de apărare, pe motiv că cererea de interdicțiune fiind făcută chiar de Domn, nu mai era nevoie de sancțiunea Domnului;

Considerând că din dispozițiunile art. 324 din zisul regulament organic rezultă că hotărârile Înaltului Divan trebuiau aduse la cunoștința Domnului prin Marele Logofăt al Dreptăței, spre întărire;

Considerând că această legiuire nu face osebie de cât între hotărârile cele pregătitoare și cele desăvârșite, prescriind că cele dintâi hotărâri se pun în lucrare fără întărire; că în ce privește hotărârile desăvârșite, Regulamentul organic prevede un singur chip de punere în lucrare: întărirea Domnului;

Considerând că Curtea de apel, făcând distincțiune acolo unde această legiuire nu făcea vre una, și hotărând că hotărârile Înaltului Divan nu erau supuse la întărirea Domnului, în caz când acele hotărâri erau provocate chiar după cererea lui, a adăugat la dispozițiunile art. 324 din Regulamentul organic al Munteniei și deci a violat dispozițiunile acestei legiuri;

Că astfel fiind și acest al doilea motiv de casare se găsește întemeiat.

Considerând că reprezentantul Statului a declarat că renunță la motivul al III-lea de casare.

Pentru aceste motive, Curtea, casează etc.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, SECȚIUNEA I

Audiența dela 9 Iunie 1916

Președinția d-lui G. STURDZA, Prim-președinte

Primăria Dorohoi cu Ministerul de finanțe și Iancu Bacalu

Decisiunea civilă No. 49

Contract de locațiune. — Urmărire imobiliară. — Conservator numit de trib. — Contract de închiriere consimțit de dânsul fără autorizația tribunalului. — Adjudecatar. — Dreptul său de a cere anularea acestui contract. — Art. 516, 518 proc. civ.

1. *Adjudecatarul unui imobil îmbrăcându-se cu toate drepturile ce debitorul deposedat avea asupra bunului adjudecat, are dreptul, cum avea și debitorul deposedat, să discute valabilitatea închirierilor consimțite de un terțiu. Așa fiind, în specie nu se aplică art. 516 pr. civ., care se ocupă de închirierile consimțite de debitor, căci acea închiriere nu e consimțită de debitor, ci de conservatorul imobilului.*

2. Prin efectul vânzării, acțiunea în anulare alocățiunii a trecut la cumpărător, dacă prin contractul de vânzare n'a fost rezervată vânzătorului.

3. Conservatorul are un drept de administrație foarte limitat și în principiu, nu poate arenda bunul peste care e numit; cel mult i se poate recunoaște dreptul ca, cu autorizațiunea tribunalului, să consimțâ arendări scurte.

Acuțând pe d-nii avocați Ștefan Scriban Primarul comunei Dorohoi, Ernest Cananau, din partea lui I. Bacalu și Trajan Ionescu din partea Ministerului de finanțe;

Deliberând,

Având în vedere apelurile conexe, făcute de Iancu Bacalu, de Ministerul de Finanțe și de Primăria comunei Dorohoi, în contra sentinței tribunalului Dorohoi, No. 319 din 12 Noembrie 1915, prin care admitându-se în parte acțiunea făcută de Iancu Bacalu și de Ministerul de Finanțe, s'a declarat nul, cu începere de la 23 Aprilie 1916, contractul de locațiune autentificat și transcris de tribunalul Dorohoi sub No. 490 și No. 1384 din 16 Iunie 1915, intervenit între Gh. Marcu, în calitate de conservator al imobilului din orașul Dorohoi, strada Ștefan cel mare No. 31, proprietatea debitorului urmărit Marcu Fischer și Primăria comunei Dorohoi, obligându-se Primăria Dorohoi să plătească lui Iancu Bacalu, 200 lei cheltueli de judecată; Având în vedere desbaterile urmate și actele prezentate din care se constată în fapt următoarele:

Imobilul din orașul Dorohoi strada Ștefan cel Mare No. 31, proprietatea lui Marcu Fischer, era urmărit și scos în vânzare de către creditorul Iancu Bacalu, pentru ziua de 25 Iunie 1915. — Un alt creditor, Gh. Burghilea, care făcuse și el comandament, a cerut și obținut de la tribunal, în ziua de 6 Iunie numirea d-lui avocat Gh. Marcu, ca conservator al imobilului urmărit. — În ziua de 9 Iunie, conservatorul a cerut tribunalului să-l autorize a da în închiriere zisul imobil, Primăriei comunei Dorohoi, pe un period de cinci ani, însă tribunalul n'a încuviințat cererea, ci a pus petiția pur și simplu la dosar, cu o rezoluție prin care pune în vederea conservatorului să se conformeze legii;

În ziua de 16 Iunie, conservatorul încheie un contract prin care dă imobilul cu chirie, Primăriei Dorohoi, pe un period de cinci ani, începător de la 26 Octombrie 1919 și cu o chirie de 4000 lei anual;

În ziua de 24 Iunie, în ajunul licitației, primăria Dorohoi a depus la dosar o copie după contract, cerând ca el să fie pus în vedere concurenților;

În ziua de 25 Iunie, imobilul s'a adjudecat provizor asupra creditorului urmărit Iancu Bacalu, care a declarat tribunalului că a intentat deja acțiune, în aceiași zi, pentru anularea acelui contract. În ziua de 1 Septembrie 1915, imobilul a fost definitiv adjudecat asupra lui Iancu Bacalu;

Având în vedere că în adevăr, la 25 Iunie 1915, Iancu Bacalu, în calitate de creditor ipotecar, a introdus înaintea tribunalului Dorohoi, o acțiune în potriua primăriei Dorohoi, prin care cere anularea menționatului contract de închiriere, pentru două motive: 1) Că prin actul de ipotecă se stipulează că imobilul ipotecat, nu poate fi închiriat pe period mai mare de doi ani; și 2) că făcând această închiriere, conservatorul a depășit atribuțiunile ce-i sunt conferite prin lege; că în cursul acțiunii și anume la 10 Octombrie 1915, Iancu Bacalu a vândut imobilul Ministerului de Finanțe, cu actul au-

tentificat de Tribunalul Ilfov sub No. 15328/915, și atunci Ministerul, la 13 Octombrie 1915, intervine în proces, pentru ca să obție alături de I. Bacalu anularea locațiunii.

Având în vedere că mai târziu, la 22 Octombrie 1915 Iancu Bacalu, de rândul acesta, în calitate de adjudecator, al imobilului, printr'o cerere la care se asociază și Ministerul de Finanțe, ca proprietar al imobilului prin cumpărare, intentă o nouă acțiune Primăriei Dorohoi identică cu cea dintâi, prin care cere anularea locațiunii, consimțite de conservatorul Gh. Marcu;

Având în vedere că tribunalul Dorohoi admitând în parte acțiunea, a anulat închirierea numai cu începere dela 23 Aprilie 1916, rămânând ca până atunci, adică pe timp de 6 luni, să-și producă toate efectele; că în contra acestei sentințe au făcut apel Iancu Bacalu și Ministerul de finanțe, cerând ca contractul să fie declarat nul ab initio, precum și Primăria Dorohoi care cere să se declare închirierea valabilă pe timp de 5 ani;

Având în vedere că I. Bacalu și Ministerul de finanțe își intemeiază apelul și deci acțiunea pe acest singur motiv, că legea nu acordă conservatorului numit conform art. 518 pr. civ. dreptul de a închiria imobilul urmărit, renunțând la celelalte motive, invocate la prima instanță;

Că, la rândul ei, apelanta Primăria comunei Dorohoi, invoacă pentru menținerea închirierii, o serie de motive, care însă, în definitiv, se reduc la următoarele:

1) Că anularea închirierilor consimțite înainte de adjudecare nu pot fi cerute, conform art. 516 pr. civ. decât de către creditor și numai până la adjudecare; că așa fiind, prima acțiune a lui I. Bacalu, intentată în calitate de creditor, a rămas fără interes, din moment ce, în urma adjudecării, creanța sa fiind acoperită, a încetat de a mai fi creditor;

2) Că anularea nu poate fi cerută de către adjudecatar, pentru că legea nu-i dă acest drept și cu drept cuvânt, căci el în momentul licitației a luat cunoștință de existența închirierii și a cumpărat bunul cu toate sarcinile ce-l grevau, așa că a doua acțiune a lui I. Bacalu este neintemeiată și deci neintemeiată e și a Ministerului, care, în calitate de cumpărător, nu are mai multe drepturi de cât avea vânzătorul dela care a cumpărat;

3) Că conservatorul era în drept să închirieze imobilul și

4) Că în ori ce caz, I. Bacalu atât verbal în ziua adjudecării cât și prin prima sa acțiune, a recunoscut valabilitatea închirierii pe cei dintâi doi ani;

Având în vedere că în ce privește prima acțiune a lui Bacalu intentată în calitate de creditor a lui Marcu Fischer, este cert că ea a rămas fără interes și că ea a fi înlăturată ca atare, de oarece, în urma adjudecării creanța sa a fost complet acoperită, capital și procente, ea s'a stins și, deci calitatea în care pornise acțiunea a încetat;

Având în vedere că adjudecatarul unui imobil, îmbrăcându-se cu toate drepturile ce debitorul deposedat avea asupra bunului adjudecat, este necontestabil că el are dreptul întocmai cum avea și acela, de a discuta valabilitatea închirierilor consimțite de un terț, — cum este conservatorul, — asupra imobilului său; că art. 516 pr. civ., nu este aplicabil, căci el se referă la închirierile consimțite de debitor și hotărăște că acelea pot fi atacate numai de creditor; că însă, în cazul de față este vorba de o închiriere consimțită de o altă persoană de cât debitorul, așa că este altă ipoteză de cât aceea vizată de menționatul articol;

Considerând că dacă în principiu se recunoaște dreptul adjudecatorului de a ataca închirierea consimțită de conservator, este însă de remarcat că în momentul când Bacalu a introdus cea de a doua acțiune a sa, imobilul adjudecat eșise deja prin vânzare din patrimoniul său și intrase, în acela al Ministerului de Finanțe și cum, prin actul de vânzare nu se stipulează nimic în privința acțiunii de anulare și nu se prevede că ea va fi purtată de vânzător, rămâne că prin efectul vânzării, acest drept a trecut asupra cumpărătorului; că numai din împrejurarea că prin actul de vânzare, Bacalu s'a obligat în cazul când justiția va consfinți contractul de închiriere, și Ministerul, care cumpără localul pentru Administrația financiară, va fi nevoit să plătească o chirie mai mare de cât cea pe care o va primi dela Primăria Dorohoi, să plătească el diferența, — numai din această împrejurare, nu se poate deduce că Bacalu ar avea interes și deci ar putea să pornească, acțiunea în anulare, această împrejurare îi da cel mult dreptul de a interveni în acțiunea pornită de Minister, ca unul ce are interes de a-i susține drepturile, dar nu-i dă dreptul să pornească acțiunea, acest drept, în lipsă de stipulațiune contrară, aparținând exclusiv noului proprietar;

Având în vedere că așa fiind și cea de a doua acțiune a lui I. Bacalu, câtă a fi înlăturată, ca fără interes și urmează a se reține și discuta numai acțiunea Ministerului, care nu s'a mărginit să intervie în acțiunea lui Bacalu—după cum greșit susține Primăria comunei Dorohoi — ci s'a purtat el însuși la reclamant, alături de Bacalu;

Având în vedere că art. 518 pr. civ. se stabilește în mod lămurit rolul și însărcinarea conservatorului bunului urmărit, care este de a păzi și conserva imobilul, adunând chiriile sau arenzile și celelalte venituri, cum și să recolteze și să vândă fructele; că de acolo rezultă că conservatorul n'are decât un drept de administrație foarte limitat și prin urmare nu i se poate recunoaște în principiu dreptul de a se da bunul cu chirie sau în arendă; că cel mult numai pentru a împiedica păcăduirea averei și pentru ca bunul să nu rămână neproductiv de venit, s'ar putea permite după împrejurări, ca conservatorul, cu autorizația Tribunalului, care va aprecia împrejurările, să facă contracte cu termene scurte, numai pentru periodul strict necesar pentru a asigura producerea venitului;

Considerând, că în cazul de față, graba ce a pus conservatorul de a închiria imobilul, pe un period lung, de cinci ani, este cu atât mai stranie și inexplicabilă, cu cât pe de o parte Tribunalul îi refuzase, cu puține zile mai înainte autorizarea pe care i-o ceruse în acest scop și pe de alta, pentru că nu mai erau de cât opt zile până la adjudecare, că ar fi fost normal să aștepte întâi ziua licitației, spre a vedea dacă bunul se adjudecă sau nu, și numai în caz când s'ar fi amânat licitația, să avizeze asupra mijloacelor, necesare pentru ca bunul să nu rămână neproducător de venit, iar nu să contracteze închirierea cu numai opt zile înainte de licitație și pe un period care avea să înceapă tocmai la patru luni după termenul fixat pentru licitație; că această din urmă împrejurare, singură arată că nu era nici o urgență și nici un pericol în întârziere; că prin urmare conservatorul consimțind la închiriere în aceste condițiuni, când absolut nici o considerație nu justifică o asemenea procedură, a făcut un act care depășește drepturile și puterile ce-i acordă legea și ca atare urmează a fi anulat, iar anularea urmează a fi pronunțată în întregime și de la început, pentru că din cele

mai sus expuse rezultă că nici măcar o închiriere pentru termenul cel mai scurt posibil de șase luni, nu era justificată;

Având în vedere că obiecțiunea Primăriei Dorohoi cum că închirierea trebuie să fi recunoscută valabilă pentru cel puțin doi ani, pentru că I. Bacalu atât în ziua licitației cât și prin prima sa acțiune, a declarat că numai o închiriere mai mare de doi ani este oprită prin actul de ipotecă — această obiecție este neîntemeiată, pentru că declarația pe care Bacalu o făcea în momentul când nu era decât creditor a lui Fischer și când a intentat, în această calitate, prima sa acțiune, nu este apozabilă adjudecatorului imobilului, — *fie el tot I. Bacalu sau un altul*, — a cărui acțiune în anulare, este întemeiată pe alte drepturi și pe alte temeuri;

Că prin urmare, apelul Primăriei Dorohoi urmează a fi respins ca nefondat, a lui Iancu Bacalu ca fără interes, iar al Ministerului de Finanțe, găsindu-se întemeiat, urmează a se admite și admitându-se în totul reclamațiunea sa de la prima instanță, câtă a se declara nul contractul de închiriere încheiat de conservatorul Gh. Mareu cu Primăria Dorohoi;

Pentru aceste motive redactate de D-l Consilier Eugen Bonache, Curtea, etc.

(ss) Sturdza; C. N. Buzdugan; D. Grigorovici; Eug. Bonache;

p. Grefier (s) Pușcașu

O p i n i u n e

Subsemnatul consilier D. Volanschi, sunt de părere a se respinge apelurile făcute de: Primăria Comunei Dorohoi, Ministerul de Finanțe și Iancu Bacalu, contra sentinței civile a Tribunalului Dorohoi No. 319 din 12 Noembrie 1915, pentru motivele prevăzute în zisa sentință și a fi confirmată în totul.

(s) D. Volanschi

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI, SECȚIA I

Audiența dela 8 Octombrie 1919

Președenția d-lui OSCAR N. NICOLESCU, Prim-Președinte

Regine Hirschorn cu Șerban Oteteleșanu

Decizia civilă No. 126

Contract de închiriere. — Termen de 3 ani cu clauză de reziliere facultativă după expirarea primului an. — Dacă proprietarul mai poate face uz de această clauză față de art. 37 din legea măsurilor excepționale? — Legea de ordine publică. — Art. 5 c. civ. — Prelungire de drept.

Sporul chiriilor căror contracte se aplică? — Decretul-lege 1058 din 7 Martie 1919, art. 1 și 2.

1. — Art. 37 din legea măsurilor excepționale, care prevede prelungirea contractelor de închiriere, fiind edificat într-un interes general, pentru a pune capăt la ridicarea peste măsura escesivă a chiriilor, fără nici-o justificare, are caracterul unei dispozițiuni de ordine publică, și deci, conform art. 5 din Codul civil, nu se poate derogă prin convențiuni sau dispozițiuni particulare la legile cari interesează ordinea publică și bunele moravuri

Prin urmare, stipulațiunea dela art. 2 din contractul de închiriere al apelantei, de a putea fi reziliat după expirarea primului an obligator — cei doi din urmă fiind facultativi pentru ambele părți — nu-și mai poate găsi aplicațiunea, contractul considerându-se prelungit de drept prin efectul legii excepționale.

2. — Din combinațiunea art. 1 și 2 din Decretul-lege 1058 din 7 Martie 1919 cu art. 37 din legea măsurilor excepționale rezultă că, sporul de chirie se aplică numai la contractele cari au expirat, cari își dăduresc prelungirea lor efectului legii, iar nu și contractelor în curs de executare.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Regine Hirschorn contra sentinței tribunalului Ilfov secția III cu No. 345 26 Iunie 1919;

Având în vedere că prin această sentință tribunalul a respins ca nesustinită acțiunea intentată de Regine Hirschorn contra lui Șerban Oteteleșanu;

Având în vedere că prin acțiunea intentată cu petițiunea înregistrată la No. 6546/919 Regina Hirschorn chiamă în judecată, conform legii proprietarilor, pe Șerban I. Oteteleșanu spre a se pronunța rezilierea contractului de închiriere, vizat de administrațiunea financiară a Capitalei la No. 15330/918 pe ziua de 26 Octombrie 1919, precum și evacuarea chirieșului din imobil;

Având în vedere susținerile orale, notele scrise ale părților contractante, precum și actele invocate, aflate la dosarul cauzei;

Având în vedere că din aceste acte și din desbaterile urmate în instanță se constată în fapt, că prin contractul de locațiune vizat de administrațiunea financiară a Capitalei cu No. 15330 din 2 Noembrie 1918, Mihail Sterie închiriază lui Șerban I. Oteteleșanu întregul apartament de jos din corpul din stânga intrării imobilului din strada Berzii No. 14—16, cu chirie anuală de lei 6000, stipulându-se la art. 2 că termenul de închiriere este de 3 ani, cu începere dela 26 Octombrie 1918 până la 26 Octombrie 1921, obligator pentru primul an de închiriere pentru ambele părți contractante și facultativ pentru fiecare în ce privește ceilalți doi ani din urmă; că apelanta devenind proprietară prin cumpărarea imobilului închiriat, adresează la 10/23 Martie 1919 o notificare locatarului său Șerban I. Oteteleșanu, prin care îi arată, pe de o parte, că face uz de dispozițiunea art. 2 din contractul de închiriere și îl consideră reziliat pe ziua de 26 Octombrie 1919 iar pe de altă parte în baza decretului-lege No. 1058 din 7 Martie 1919, îl în cunoștiință de urcarea chiriei de 30 la sută pe timpul dela 26 Octombrie 1918 până la 23 Aprilie 1920 pentru prelungirea legală a contractului cu rezervă pentru dânsa, proprietară, ca în caz de refuz din partea intimatului de a plăti sporul, să uzeze de drepturile ce-i conferă zisul decret-lege; că la această notificare locatarul Șerban Oteteleșanu îi răspunde prin notificarea cu data de 19 Martie 1919, că după legea măsurilor excepționale, proprietarul nu are dreptul să stipuleze facultatea de a considera contractul de închiriere reziliat înainte de termenul convenit, nu poate pretinde sporirea chiriei pe baza decretului-lege No. 1058/919 decât la contractele al căror preț de chirie nu a putut fi majorat dela punerea în aplicare a legii măsurilor excepționale, iar nu și la contractul în cestiune, încheiat în Noembrie 1918;

Că la 15 Aprilie 1919 Regina Hirschorn intentează acțiune în contra lui S. Oteteleșanu, înaintea tribunalului Ilfov secția III, cerând pronunțarea rezilierii contractului de locațiune și evacuarea imobilului de către chirieș; că această acțiune fiind respinsă ca nesustinită de tribunal prin sentința No. 345 din 26 Iunie 1919, Regina Hirschorn a atacat-o cu apelul de față;

Având în vedere că apelanta își întemeiază apelul și prin urmare, acțiunea, pe două motive: 1) pe stipula-

țiunea cuprinsă în art. 2 din contractul de locațiune și pe notificarea făcută intimatului; 2) pe refuzul acestuia de a plăti sporul chiriei de 30 la sută dela 26 Octombrie 1919 până la 23 Aprilie 1920;

Având în vedere că intimatul se opune la admiterea apelului și acțiunei, susținând că stipulațiunea din art. 2 din contractul de locațiune este nulă față cu art. 37 din legea măsurilor excepționale și deci proprietara nu poate să se prevaleze de ea; iar sporul de chirie pretins nu este aplicabil la contractul de închiriere în cestiune;

Având în vedere, în ce privește primul motiv de apel, că art. 2 din contractul de închiriere dintre părțile litigante cuprinde următoarea stipulațiune: Termenul închirierii este de trei ani, cu începere dela 26 Octombrie 1918 până la 26 Octombrie 1921, obligator primul an de închiriere pentru ambele părți contractante și facultativ pentru fiecare în ce privește ceilalți doi ani din urmă. În caz de rezilierea contractului, partea care va provoca rezilierea este obligată ca, cu două luni înainte de 26 Octombrie, să anunțe aceasta verbal sau în scris celeilalte părți. Pe baza îndeplinirii acestei formalități contractul este reziliat fără somațiune, fără judecată;

Având în vedere că Regina Hirschorn prin notificarea din 10/22 Martie a făcut uz de această dispozițiune și a comunicat intimatului că consideră reziliat contractul de locațiune pe ziua de 26 Octombrie 1919;

Având în vedere că art. 37 din legea măsurilor excepționale prescrie că toate contractele de închiriere prevăzute la art. 35 din lege și existând la promulgarea legii sau cari se vor încheia după promulgarea legii, se prelungesc de drept pe toată durata războiului european actual și un an după încheierea păcii, dacă chirieșul vrea să se folosească de acest beneficiu al legii, îndeplinindu-și exact obligațiunile contractate și dacă nu a denunțat contractul cu trei luni înainte de Sf. Gheorghe sau Sf. Dumitru;

Considerând că acest text având de scop de a proteje pe chirieși și prelungind durata chiar a contractelor cari expiră, până la un an după încheierea păcii generale, nu autoriză pe proprietar de a stipula în favoarea lui facultatea de a considera reziliat un contract de locațiune înainte de termenul convenit;

Considerând că din desbaterile urmate în parlament rezultă că art. 37 a fost edictat într'un interes general pentru a pune capăt la ridicarea peste măsură excesivă a chiriilor, fără nici o justificare; că dar acest text are caracterul unei dispozițiuni de ordine publică, ceea ce însăși apelanta recunoaște;

Considerând că după art. 5 c. civ. nu se poate deroga prin convențiuni sau dispozițiuni particulare la legile cari interesează ordinea publică și bunele moravuri;

Având în vedere că contractul de închiriere dintre Mihail Sterie și S. Oteteleșanu a luat naștere în Noembrie 1918, deci sub imperiul art. 37 din legea măsurilor excepționale;

Având în vedere că stipulațiunea din contractul de închiriere, care permite proprietarului de a considera contractul reziliat, după o prealabilă notificare adresată chirieșului Șerban Oteteleșanu cu două luni înainte de 26 Octombrie 1919, este contrarie textului și spiritului art. 37 din suszisa lege; că fiind astfel, stipulațiunea este nulă, inexistentă, și deci nu poate fi invocată de apelantă pentru a susține că contractul este reziliat pe ziua de 26 Octombrie 1919, în urma notificării ce a făcut intimatului în Martie a. c. și a cere și evacuarea

Că, dar, primul motiv este neintemeiat;

Având în vedere, în ce privește cel de al doilea motiv de apel, că art. 1 din decretul-lege No. 1058 din 7 Martie 1919 dispune că termenul prevăzut de art. 37 din legea specială autorizând luarea de măsuri excepționale, până la care se prelungește de drept contractele de închirieri, se limitează la data de 23 Aprilie 1920 în condițiunile prescise de acel articol; iar art. 2 din acelaș decret-lege dispune că prețul închirierii pentru noul period prevăzut de articolul precedent (art. 1) nu va putea fi invocat de proprietar decât în proporția următoare: 30 la sută la chiria dela 3000 lei în sus;

Considerând că din combinațiunea acestor texte rezultă că sporul de chirie se aplică numai la contractele cari au expirat, cari își dădorese prelungirea lor efectului legii, iar nu și contractelor în curs de executare;

Considerând că contractul de închiriere dintre părțile litigante a fost încheiat pe un period de trei ani, cu începere dela 26 Octombrie 1918 până la 26 Octombrie 1921, că acest contract nu este nici reziliat, după cum pretinde apelanta, nici ajuns la termen, ei în curs de executare; că dar proprietara Regina Hirschorn nu are dreptul de a cere sporul de chirie și refuzul chirieșului Șerban Oteteleșianu de a-l plăti fiind justificat, nu poate constitui pentru apelantă un motiv de reziliere a contractului de locațiune;

Că astfel fiind, nici acest al doilea motiv nu este întemeiat;

Că, dar, apelul făcut de Regina Hirschorn nefiind fondat, cată a fi respins, confirmându-se hotărârea tribunalului;

Având în vedere că intimatul a cerut cheltueli de judecată;

Având în vedere că asemenea cheltueli au fost făcute;

Având în vedere dispozițiunea art. 140 și 141 c. pr. civilă și apreciind, Curtea le fixeaza la suma de lei două sute.

Pentru acesste motive, Curtea respinge etc.

(ss) Oscar N. Nicolescu, I. Coandă, Titu Magheru.

(s) Grefier, N. Brătianu.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA II CIV. COR.

Audiența dela Septembrie 1919

I. C. cu E. V. și N. D.

Contract de locație. — Sublocație. — Există solidaritate între locatarul principal și sublocatar pentru plata chiriei? Art. 15 din legea proprietarilor; Art. 1041 c. civil.

Tribunalul.

Având în vedere petițiunea înregistrată sub No. și prin care I. C. cere ca, conform legii proprietarilor, să fie obligați solidar E. V. ca locatar principal și N. D. ca sublocatar la plata sumei de lei 5840 drept chirie pe intervalul de timp dela 26 Octombrie 1916 până la 26 Octombrie 1919 și să se declare reziliat contractul pe această din urmă zi din culpa părților.

Având în vedere că contractele verbale intervenite între părți sunt confirmate prin interogatoriile părților și vizate de Administrația financiară a Capitalei;

Considerând că înainte de a intra în fondul afacerii tribunalul cată a examina dacă cererea reclamantului așa cum e introdusă e admisibilă sau nu;

Considerând că după dispozițiunile art. 1041 c. c. solidaritatea este sau legală sau convențională; că în nici un caz ea nu poate fi prezumată;

Având în vedere art. 15 din legea asupra drepturilor proprietarilor;

Considerând că după acest text de lege proprietarul are o acțiune directă contra subchiriașului pentru toată chiria datorită de locatarul principal, indiferent de descărcările făcute de acesta;

Că însă nici acest text de lege și nici vreun altul din legea proprietarilor nu creează o solidaritate legală între locatarul principal și sublocatar în beneficiul proprietarului; că astfel fiind și cum o solidaritate convențională nu este expres stipulată în contractele intervenite între părți, acțiunea solidară introdusă de reclamant în contra debitorilor lui e inadmisibilă și în consecință cată a fi respinsă ca atare.

Că, mai departe, respingând solidaritatea, Tribunalul nu poate admite nici în parte acțiunea și obliga numai pe unul din debitori la plata chiriei integrale, căci alegerea debitorului ce trebuie acționat și obligat fiind la dispoziția exclusivă a proprietarului, în lipsa unei declarațiuni formale din partea lui, Tribunalul nu poate substitui voința lui alegerii rezervată proprietarului; că a-i obliga pe amândoi, dar nu solidar, la plata chiriei înseamnă a face divizibilă obligațiunea lor căci datoria unei sumi de bani fiind divizibilă prin natura ei, imediat ce sunt doi debitori ei nu vor putea fi urmăriți decât pentru o jumătate, ceea ce ar fi contrar dispozițiunilor art. 15 din legea asupra drepturilor proprietarilor.

Că, în sfârșit, a obliga «pe locatarul principal și pe sublocatar, fiecare în parte, la plata chiriei integrale» înseamnă pur și simplu a nu pronunța cuvântul «solidar» dar a impune codebitorilor toate obligațiunile solidarității, ceea ce e inadmisibil în lipsa unui text expres de lege sau a unei convenții a părților;

Că dar și din aceste puncte de vedere acțiunea reclamantilor fiind inadmisibilă, cată a fi respinsă.

Pentru aceste motive, respinge ca inadmisibilă acțiunea etc.

Judecător supleant, (s) *Tulius Dautte*

NOTA. — Chestiunea prezentată în speță este aceea a raportului juridic între proprietar, locatarul principal și sublocatar, relativ la plata chiriei.

În mod cât se poate de ingenios, au fost relevate în sentința de mai sus două puncte de vedere: unul, pe care îl vom numi static, fiindcă este referitor la modul cum fusese adusă chestiunea în fața judecătorului; celălalt, dinamic, fiindcă autorul hotărârei insinuează în considerente cum ar trebui să se redacteze acțiunea pentru a nu fi respinsă.

Vom adopta ritmul dublu admis de magistrat și vom relua unul după altul cele două puncte de vedere.

§ 1.

Ne întrebăm, în primul rând, dacă există solidaritate între locatarul principal și sublocatar pentru plata chiriei. — Sunt cu totul surprins că chestiunea a putut măcar fi pusă în modul acesta de proprietar, căci nici vorbă nu poate fi în asemenea caz de solidaritate, nu numai fiindcă, cum foarte bine spune tribunalul care a dat hotărârea, solidaritatea este sau legală sau convențională și în nici un caz nu se prezumă (art. 1041 c. civ.) și nu găsim pentru speța noastră o asemenea obligație solidară nici în codul civil, nici în legea proprietarilor, nici în convențiunea părților; nu numai pentru acest destul de puternic argument, dar și pentru că noțiunea solidarității pasive nu este nici măcar aplicabilă în speță, căci această noțiune

presupune două elemente : unitatea de datorie și pluralitatea de acțiuni (vezi studiul nostru recent asupra solidarității pasive) elemente cari lipsesc în cazul de față.

Pe lângă acestea, se mai adaugă și faptul că pe când în ipoteza obicinuită a solidarității pasive, codebitorii solidari contractează simultan obligațiunea, din care reiese că toți se obligă pentru unul și unul pentru toți, în raporturile dintre proprietari, locatarul principal și sublocatar, există mai mult succesivitate din punctul de vedere al legăturilor de obligațiuni, cari se formează urmând o ordine în timp și anume : mai întâiu, contractul de locațiune principală și apoi sublocațiunea. Trebuie însă să recunoaștem că simultaneitatea nu este de esența solidarității pasive și că ceea ce caracterizează, juridicește vorbind, această noțiune sunt două elemente : 1) codebitorii solidari datoresc toți un singur și același obiect ; 2) fiecare din ei este ținut printr-o legătură obligatorie distinctă de a celorlalți.

Ori, legătura obligatorie a sublocatarului față de proprietar nu este solidară cu aceia care există între proprietar și locatarul principal, fiindcă nici un text de lege nu spune aceasta, și în materie civilă nu există, ca în materie comercială un principiu general ca acel al art. 42 c. com. (= art. 40 c. com. italian), după care în obligațiunile comerciale sunt ținute solidaricește afară de stipulațiune contrarie. În Franța, unde nu găsim un text analog, există un uz comercial care subînțelege convențiunea de solidaritate.

În ceea ce privește cazurile în care legea civilă stabilește din oficiu solidaritatea între codebitori, autorii (și cităm doctrina cea mai nouă : Ambroise Colin și H. Capitant, tomul II, p. 200 și urm., alături de savantul nostru erudit D. Alexandresco tomul VI, p. 188-194) le clasează în 3 categorii : I. În prima categorie legea înființează solidaritatea pasivă, bazându-se pe interpretarea voinței părților. Aceasta se întâmplă în cazul art. 1571 c. civ., în conformitate cu care, când mai multe persoane au luat împreună cu împrumut tot același lucru, ele sunt solidar obligate către împrumutător ; în cazul art. 1551 c. civ. relativ la ipoteza în care mai multe persoane au constituit un mandat pentru o afacere comună și în care caz, fiecare din ele este ținută solidar pentru toate efectele mandatului. Tot în această primă categorie de solidaritate intră și dispozițiunea art. 106 din c. com., după care într-o societate cu nume colectiv, asociații sunt ținute solidar pentru operațiunile făcute în numele și pentru contul societății sub semnătura adoptată de dânsa de către persoanele autorizate a ad ministra. Tot astfel se explică și solidaritatea care există între toți aceia cari au semnat, acceptat sau andosat o cambie. II. Într-o a doua categorie intră toți codebitorii solidari, a căror obligațiune derivă dintr-o culpă ce au săvârșit în comun și pentru care legiuitorul impune ca sancțiune reparațiunea integrală datorită creditorului de către fiecare codebitor. Aceste cazuri sunt următoarele : 1) Solidaritatea prevăzută de art. 348 c. civ., privitoare la administrațiunea tutelei, când mama, tutoare legală trecând în a doua căsătorie, consiliul de familie i-a lăsat tutela și a numit ca tutore pe al doilea bărbat, în care caz ambii sunt ținute solidar despre zisa administrație ; 2) Cazul art. 918 al. 2, privitor la mai mulți executori testamentari cari sunt răs-

punzători solidari de mișcătoarele ce li s'au încredințat ; 3) Art. 1483 declară răspunzător de daune, pe timp de zece ani, pe întreprinzător și arhitect, când edificiul construit de ei s'a dărâmat sau amenință să se dărâme în tot sau în parte din cauza unui viciu de construcție sau a solului.

Autorii francezi fac să intre în această a doua categorie de solidaritate legală și cazul prevăzut de art. 55 din codul penal francez, după care toți indivizii condamnați pentru aceeași vină sau pentru același delict sunt ținute solidar de amenzi, restituiți, daune interese și cheltueli. Jurisprudența (v. Casația criminală 23 Noembrie 1906 Sirey 907-1.479) a extins solidaritatea chiar la amenzile pronunțate pentru contravențiuni. Atât dispozițiunea codului penal cât și jurisprudența arătată sunt criticate în Franța din cauză că ele violează principiul individualizării sau personalității pedepselor. La noi, unde nu există dispoziția art. 55 c. pen. fr., avem o interesantă jurisprudență asupra acestei chestiuni pe care o rezervăm, nefiind aci locul să ne ocupăm despre ea.

III-a categorie vizează solidaritatea între debitori creată de lege pentru a stabili o garanție specială unui creditor care trebuie să fie favorizat. Colin și Capitant (*loc. cit.*) menționează cazul din legislația fiscală care declară că comostenitorii sunt ținute solidar de plata taxelor de moștenire datorite fiscoi.

Iată deci cari sunt cazurile de solidaritate legală. În nici unul din ele nu intră obligațiunea locatarului principal și a sublocatarului.

Prin urmare, nu poate fi chestiunea de o solidaritate perfectă ce ar exista între cele două persoane. Rămâne să vedem dacă nu ar putea fi vorba de o solidaritate imperfectă sau de o obligație *in solidum*, adică de o obligație în care debitorii ar fi ținute de totalitatea datoriei, dar fără ca să existe efectele solidarității care se explică prin ideea mandatului tacit (V. studiul nostru precitat asupra solidarității pasive). Reamintim că acest fel de solidaritate pe care unii autori o admit invocând unele texte din dreptul roman și o practică a vechiului drept francez (Pothier, *Obligations*, No. 268), care a primit consacrare în unele deciziuni jurisprudențiale, este însă îndepărtată de majoritatea autorilor și jurisprudenței, pentru motivul arătat în hotărârea trib. Ilfov S. II ce analizăm, principiu după care solidaritatea nu se prezumă. De altfel încercarea de a stabili solidaritatea imperfectă s'a făcut pentru cazurile în care mai multe persoane printr-o culpă comună (sau chiar crimă, delict, contravenție) au săvârșit un prejudiciu altuia, prejudiciu pe care fiecare era dator să-l repare integral. Pentru a se susține teoria obligațiunei *in solidum*, s'a invocat atât ideea indivizibilității greșei cât și o variantă a acestei idei : imposibilitatea de a se determina partea de responsabilitate care revine fiecăruia din autorii faptului prejudiciabil.

Ori și ce ar fi însă despre obligațiunea *in solidum*, nu se poate însă susține că în cazul locatarului principal și al sublocatarului, există o asemenea solidaritate, căci nu se găsește acea culpă comună producătoare de prejudiciu altuia și nici acea imposibilitate de a proporționa răspunderea fiecăruia din coautori. De altfel, în această ipoteză, nici nu poate fi vorba de delict civil, căci nu ca atare este considerată sublocațiunea.

Nefiind deci vorbă de nici un fel de solidaritate, foarte bine a judecat tribunalul respingând acțiunea, căci după cum foarte bine spune, el nu putea admite nici în parte acțiunea și obliga numai pe unul din debitori la plata chiriei integrale, de oarece alegerea debitorului ce trebuia condamnat nu putea fi făcută din oficiu de tribunal, aparținând exclusiv proprietarului care omisese să o facă. Și tribunalul nu putea face *de plano*, nici contrariu solidarității, adică diviziunea datoriei și condamnarea la câte o jumătate din chirie, atât a locatarului principal cât și a sublocatarului, întru cât se opunea la aceasta art. 15 din legea proprietarilor, despre care ajungem acum să vorbim.

§ 2.

Am analizat în paragraful precedent ce nu avea drept să facă proprietarul, adică să pretindă ca locatarul principal și sublocatarul să fie obligați solidar la plata integrală a chiriei. După acest examen negativ, trecem la al doilea punct de vedere, un punct de vedere pozitiv, pe care l'am numit mai sus dinamic. Tribunalul în hotărârea de mai sus, sugerează calea pe care putea să o urmeze proprietarul, și anume să intenteze contra sublocatarului *acțiunea directă*, pe care în mod expres i-o acordă art. 15 din legea asupra drepturilor proprietarilor din 30 Martie 1903.

În adevăr, legiuitorul nostru a consacrat în mod expres sistemul acțiunilor directe în raporturile dintre proprietar și sublocatar, punând astfel sfârșit controversei care există în această privință în Franța, unde se discută dacă trebuie admisă în această materie, teoria acțiunilor directe sau ingeniosul sistem al privilegiilor speciale asupra creanțelor datorit lui Labbé.

Dacă în caz de cesiune a contractului de locațiune, se recunoaște proprietarului o acțiune directă împotriva cesionarului contractului, în virtutea stipulațiunii pentru altul expresă sau subînțeleasă, intervenită în sensul că cesionarul se obligă a plăti chiria direct proprietarului; în caz de sublocațiune, proprietarul are împotriva sublocatarului, în baza principiilor codului civil: 1) acțiunea oblică sau indirectă, pe care art. 974 c. civ. o pune la îndemână oricărui creditor când există o amenințare de insolvabilitate din partea debitorului, *vergat ad inopiam*, o asemenea acțiune oblică este singura sancțiune a obligațiunii de a face, ce incumbă proprietarului față de sublocatar; 2) o acțiune reală ca sancțiune a dreptului de creditor gajist pe care proprietarul îl are față de mobilele aduse de sublocatar în imobil și care împreună cu ale locatarului principal sunt grevate de privilegiul proprietarului prevăzut de art. 1730 al. 5 pentru toate mobilele aduse în casă; și în fine 3) o acțiune directă, care fiind o acțiune personală a proprietarului prezintă asupra acțiunii oblice avantajul că, echivalând cu un privilegiu acordat proprietarului asupra creanței de chirie a locatarului principal, proprietarul trece înaintea celorlalți creditori ai locatarului principal. Acțiunea directă mai prezintă asupra acțiunii indirecte și avantajile că: sublocatarul nu poate opune proprietarului excepțiunile ce ar putea invoca contra locatarului principal, că în caz de incendiu, indemnitatea datorită de sublocatar scapă concurenței celorlalți creditori ai locatarului și că în fine, când con-

tractul de locațiune este făcut prin act autentic, proprietarul poate executa direct pe sublocatar, chiar dacă contractul de sublocațiune este subsemnătura privată.

Aceasta este acțiunea directă, pe care art. 15 din legea drepturilor proprietarilor o reglementează precum urmează: «Proprietarul poate exercita drepturile sale contra sublocatarului sau cesionarilor, pentru orice pretențiune ar avea contra locatarilor sau fără să fie nevoit a ține seamă de descărcările sau descărcările făcute de aceștia».

În ceea ce privește descărcările făcute de locatarul principal, credem că interpretarea cea mai echitabilă este ca să nu poată fi opuse proprietarului pretenziunile plăți cu anticipație făcute în fraudă drepturilor lui. Dacă interpretarea ar fi mai largă și nu s'ar ține în seamă nici una din descărcările făcute de locatarul principal, atunci ar urma ca în caz de insolvabilitate a acestuia, sublocatarul să-și vadă mobilele ce a adus în imobilul subînchiriat, grevate de privilegiu până la concurența întregii datorii a locatarului principal, ceea ce ar putea fi o ruină pentru el. Și aceasta mai ales că redactorii codului nostru civil au suprimat art. 1753 din codul Napoleon, care reproducând o practică a vechiului drept francez (art. 162, *Coutume de Paris*), decide că sublocatarul nu este ținut față de proprietar decât până la concurența prețului sublocațiunii sale pe care o datorește în momentul urmăririi și fără a putea opune plățile făcute cu anticipațiune. Și acest text adaugă că plățile făcute de sublocatar, fie în virtutea unei stipulațiuni introduse în contractul de locație, fie ca consecință a uzurilor locului, nu sunt considerate ca făcute cu anticipațiune.

Pe acest art. 1753, se bazează în Franța cei cari admit tema acțiunii directe în privința sublocatarului, invocându-se în favoarea ei și argumentul tras din raportul juridic care ar rezulta față de proprietar din faptul ocupațiunii imobilului de către sublocatar.

Ambele aceste argumente sunt însă respinse de autorii cari combat sistemul acțiunii directe. În ceea ce privește argumentul tras din art. 1753, se spune că, departe de a admite acțiunea directă, el o deneagă, căci prevăzând ipoteza în care locatarul se prezintă ca creditor privilegiat pentru a urmări mobilele sublocatarului, spune că acesta poate să-i opună plățile făcute locatarului, ceea ce înseamnă că sublocatarul nu este ținut față de proprietar, ci față de locatarul principal. Cât despre faptul că sublocatarul ocupă imobilul proprietarului, aceasta nu implică numai decât stabilirea unui raport de drept între aceste două persoane, căci sublocatarul poate foarte bine ocupa imobilul pe contul locatarului principal, precum ar face-o persoanele din familia acestuia, cu care de altfel art. 1434 c. civ. al. 2 (= 1753 c. civ. fr.) îl asimilează pe sublocatar, stabilind că locatarul principal este răspunzător de stricăciunile și pierderile ocazionate de persoanele familiei sale sau de sublocatar.

(Vezi asupra acțiunii directe comparată cu acțiunea oblică Alexandresco (D.), *Drept civil român*, tomul V, p. 197 și urm.); Solus, *L'action directe et l'interprétation des art. 1753, 1798, 1991*, Paris, 1914; lucrarea noastră asupra *acțiunii oblice*, București 1909, p. 16 și urm.)

Unii autori — și dintre cei mari (v. Colin și Capitant, tomul II p. 534) — voiesc să substituie acțiunii directe teoria privilegiilor speciale asupra creanțelor susținută odinioară de Labbé (*Revue critique*, 1876, p. 571 și 665; note în *Sirey* 76. 2. 329, S. 85. 1. 409, S. 85. 2. 49). După această teorie, ori de câte ori dintr-o cauză (contract, delict, lege) un drept s'a născut în favoarea creditorului și în același timp, tot din acea cauză, a dobândit și debitorul un drept de creanță în potriva unei terțe, primul creditor trebuie să aibă un privilegiu asupra celei de a doua creanță. Este rațional și echitabil ca să fie așa, căci numai mulțumită unui avans făcut de creditor sau a unui prejudiciu suferit de el, debitorul a dobândit creanța, asupra căreia primul creditor trebuie să aibă un privilegiu.

După această teorie, proprietarul ar avea deci un privilegiu asupra creanței ce locatarul principal are contra sublocatarului.

Acest privilegiu asupra creanței ar conferi nu numai un drept de preferință asupra lucrului altuia, dar chiar, după Labbé, un drept de urmărire contra terților, ceea ce revine a spune că orice cesiune a creanței ar fi fără efect.

În afară de această aplicațiune în materie de sublocațiune, teoria privilegiilor asupra creanțelor a mai găsit și alte aplicațiuni practice, mai ales în caz de asigurare contra incendiului, în care caz fiind vorba de un contract, era firesc lucru ca să se facă tot posibilul ca indemnitatea să fie plătită aceluia care a suferit paguba.

Deși rațională, echitabilă și ingenioasă, această teorie întâmpină multe dificultăți și jurisprudența refuză a o admite. I se obiectează că nu are precedent istoric, că redactorii codului civil nu au avut măcar nici cea mai mică noțiune despre ea și că în fine este contrarie principiilor în materie de privilegiu, două care acestea sunt de drept strict și nu pot fi întinse dela o ipoteză la alta prin analogie.

Nu este mai puțin adevărat că privilegiile speciale asupra creanțelor rămân un excelent sistem juridic, de care legiuitorul poate face uz ori de câteori voiește ca recursul care naște dintr-o acțiune personală exercitată de cineva să profite tot acelei persoane.

G. PLASTARA

Profesor Universitar

REZUMATELE JURISPRUDENTEI

CURTILOR DE APEL ȘI ÎN ALTEI CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

SECȚIA III

Apelant: Demostene Siderache, prin d. avocat Tudori.

Intimat: Costache Teodorescu prin d. av. Petre I. Rădulescu.

Legea proprietarilor. — Termenul de apel. — Cum se socotește termenul de apel? — Art. 12 din legea proprietarilor și art. 729 pr. civilă.

Legea asupra drepturilor proprietarilor fiind o lege specială și nedefinind prin art. 12 dacă termenul de apel contra ordonanțelor sau hotărârilor date pe baza ei, sunt sau nu pe zile libere, urmează a se aplica dispozițiunile dreptului comun, adică art. 729 pr. civilă, care prevede că termenele se socotesc pe zile libere.

Prin urmare, în speță, apelul fiind primit la 2 Dec., iar sentința apelată fiind pronunțată la 29 Noem., deci înăuntrul termenului de trei zile libere, el este făcut în termen. — (*Curtea de Apel din București secția III, Decizia civilă No. 2 din 2 Ianuarie 1920, prin care s'a admis în parte apelul contra sentinței Trib. Ilfov secția IV c. corecf. No. 659/919*).

SECȚIA IV

Apelant: Ion Iacovache, prin d-nii avocați P. Poni și Petre Sadoveanu;

Intimată: Constanța Ferando, prin d-nii avocați M. Antonescu și D. Teodosiu.

Restituire de dotă mobiliară. — Cheltueli utile făcute de soț pentru îmbunătățirea imobilelor dotale în timpul căsătoriei. — Restituirea lor. — Compensație legală. — Creanță dotală. — Art. 1273 c. civil. — Neexigibilitatea ei. — Asimilarea cu termenul de grație. — Admisibilitatea compensației legale. — Art. 1101 și 1146 cod civil.

a) Soțul fiind presupus mandatar tacit al soției sale este îndreptat a fi despăgubit pentru îmbunătățirile fă-

cute în timpul căsătoriei fondului dotal, atât pentru cheltuelile necesare, cât și pentru cheltuelile utile, dacă acestea au produs o plus valută la imobil, dar nu și asupra prisosului plus valutei, când acesta este mai mare decât cheltuelile utile, fiindcă dreptul soțului la despăgubiri pentru îmbunătățirile aduse imobilului dotal are de fundament principiul că nimeni nu trebuie să se îmbogățească în dauna altuia.

Deci, în cazul desfacerei căsătoriei și restituirei dotei, trebuie să se țină în seamă atari cheltueli, făcute pentru îmbunătățirile aduse imobilului dotat în timpul căsătoriei.

b) Atunci, când două persoane sunt datoare una alteia, se operează de drept în puterea legii între dănsese o compensațiune, care stinge reciproc, în momentul când ele se găsesc, cele două datorii până la concurența cantităților disponibile.

c) Creanța dotală, însă, conform art. 1273 c. civil, având un termen de un an de la înscrierea hotărârei de divorț, nefiind încă exigibilă, nu poate fi opusă în compensație.

d) Termenul acordat de art. 1273 c. civil soțului pentru restituirea averii dotale mobiliare având la baza lui aceleași considerațiuni ca și termenul prevăzut de art. 1101 cod. civ., caracterul lui este același cu al termenului de grație, și cum după art. 1146 c. civ. termenul de grație nu împiedică compensațiunea, ea urmează a-și avea aplicațiunea în speța de față (*Curtea de apel București secția IV, decizia civilă No. 165 din 29 Noem. 1919, prin care s'a respins apelul contra sentinței civile No. 363/919 Trib. Ilfov secția c. civ.*)

CURTEA DE CASAȚIE

SECȚIA I

Recurent: Grig. Fir Nedelcuț, prin d-l av. Obedeanu.

Intimat: Aurora C. Poenaru prin d-l av. Al. Otulescu.

1. Embatic. Comostenitori. — Răscumpărare,

Dobândirea proprietății. — Art. 58 din legea pentru răscumpărarea embaticurilor.

Un comostenitor prin răscumpărarea integrală a terenului embaticar nu devine proprietar al bunului răscumpărat de cât pentru partea sa și nu poate desbrăca pe ceilalți comostenitori de dreptul lor de coproprietate, în contra lor nu poate avea decât acțiune pentru plata părții fiecăruia, rezultată din răscumpărarea plătită. (Cas. I, Deciziunea No. 245 din 21 Octombrie 1919, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziunii No. 86 din 916 a Curții de Apel Craiova S. II-a)

Recurenți: Elena C. N. Iteanu și alții, prin d-nii av. P. Poni, Petrovici și Grigorescu.
Intimați: I. C. Eustația și alții, prin d-ni av. D. Moldoveanu și C. Arion.

2. Adopțiune. — Caracterul ei. — Act de jurisdicție grațioasă de natură urgentă. — Art. 205 legea de organizare judecătorească.

Incuviințarea unei adopțiuni este un act de jurisdicție grațioasă, de oarece cererile respective se examinează și rezolvă în camera de consiliu. Aceste cereri, interesând starea persoanelor, are un caracter urgent și ca atare pot fi rezolvate de secțiunile vacanțelor mari. (Cas. I, Deciziunea No. 248 din 22 Octombrie 1919, prin care s'a respins recursul făcut contra Deciziunii No. 260/915 a Curții de apel București s. I).

Recurentă: Elena Cernavodeanu, prin d-l av. Stănescu,
Intimat: Tănase P. Daia, prin d-l av. I. Oncescu.

3. Interogator. — Nediscutarea lui. — Omissione esențială. — Art. 227 pr. civ. și 1206 c. c.

Instanța de fond săvârșește o omisiune esențială atunci când, bazându-se numai pe actele din dosar și depozitia martorilor, admite acțiunea fără a mai discuta sau interpreta răspunsul dat de intimat la interogator, pe al cărui temei acesta formulase chiar un mijloc de apărare, susținându-l atât oral, cât și în scris prin concluziunile depuse la dosar. (Cas. I, Deciziunea No. 1250 din 22 Octombrie 1919, prin care s'a admis recursul contra sentinței No. 371/919 a trib. Ilfov s. I).

SECȚIA II

Recurent: Petre Mihăescu, prin D-I Gr. Zane.

1. Sustragerea produselor amanetate la B-ca Agricolă. Manopere doloase. Legea Băncii agricole nu cere întrebuintarea lor. Art. 322 și 323 c. p. și art. 13 legea B-ei Agricole.

Pentru existența delictului de sustragere sau deturare a produselor amanetate Băncii Agricole, delict pedepsit ca abuz de încredere conform art. 13 din legea Băncilor agricole, nu se cere ca inculpatul să întrebuinteze manopere frauduloase, astfel că instanța de fond nu este datoare să motiveze că inculpatul a întrebuintat odată cu sustragerea produselor amanetate și asemenea manopere. (Cas. II decizia penală No. 1570 din 28 Oct. 1919, prin care s'a respins recursul contra deciziunii No. 34/919 a Curții de apel București S. IV).

Recurenți: Mârzea Predescu și Florica Predescu, in lipsă.

2. Impăcarea părților. — Inaplicabilitatea acestei cerinți la Tribunale, când judecă ca instanțe de apel. — Art. 80 legea jud. ocoale.

Dispozițiunea din art. 80 legea judecătorilor de ocoale de a propune pacea părților nu este aplicabilă și la

Tribunale când judecă apelurile venite de la judecătorul de ocol; aceasta cu atât mai mult cu cât partea nu a declarat înaintea tribunalului că voește să se împace. (Cas. II, decizia penală No. 1569 din 28 Oct. 1919, prin care s'a respins recursul contra sentinței No. 449/919 a Trib. Buzău S. II-a)

Recurentul. I. Brânză, susținând personal cauza.

3. Mijlocitor de procese. Ordonanța interdicției de a intra în Palatul Justiției și celelalte localuri judecătorești. — Atacarea lor. Art. 26 legea corpului de avocați.

Potrivit art. 26 din legea corpului de avocați, ordonanța prin care Procurorul general al Curții de Apel interzice unui mijlocitor de procese intrarea în localurile judecătorești nu se poate ataca decât cu apel înaintea Primului Președinte al Curții de Apel, iar deciziunea dată asupra apelului nu se mai poate ataca pe nici o cale, astfel că un asemenea recurs este inadmisibil. (Cas. II, decizia penală, No. 1562 din 28 Oct. 1919 prin care s'a respins recursul contra deciziunii No. 1135/919 a C. Apel București S. I-a).

SECȚIA III

Recurent: Maior P. Damienescu, prin d-l av. I. Birnberg.
Intimat: Barbu Știrbei, prin d-l av. L. Bolomei.

1. Act de comerț. — Vânzarea produselor solului său prin reprezentanți și publicare de cataloage. — Necomercialitatea acestor acte. — Art. 3 c. com.

Mijloacele întrebuintate de un proprietar pentru a aduce la cunoștința publicului și a facilita vânzarea produselor solului său, prin reprezentanți, sau prin publicarea de cataloage instructive asupra culturii acelor produse, nu sânt fapte de natură a da caracterul de afacere comercială vânzărilor de astfel de produse. (Cas. III, Deciziunea No. 439 din 16 Decembrie 1919, prin care s'a declinat competența trimițându-se cauza la S-ția I-a a Curții).

Recurent: V. Georgescu.
Intimat: Fiscul Dolj, in lipsa părților.

2. Patentă. — Impunerea pentru comerțul de spectacol.

Comerțul de spectacol fiind impus de legea patentelor după mijloacele de producere (tab. C.) urmează că, baza impozabilă a acestui comerț este chiria sau valoarea locativă, nu numai a imobilului prevăzut în contractul de închiriere, ci și a mobilierului aparatelor etc. cari ca mijloace de producere sânt afectate comerțului. (Cas. III, Deciziunea fiscală No. 270 din 31 Decembrie 1919, prin care s'a respins recursul contra deciziunii No. 301 din 919 a comisiunii de apel din Jud. Dolj).

BIBLIOGRAFII

A apărut: *Despre suprimarea execuției silite în afacerile civile*, de Mitiță Constantinescu. Tipogr. „Ramuri”, Craiova. Prețul lei 5.

Câteva jurisprudențe în legătură cu ocupațiunea germană, de d-l N. Jac. Constantinescu, Prim președinte al Trib. Gorj. Prețul lei 5.

Atrocități Germane, de acelaș. Prețul lei 4.